

การวิจัยสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ในการเรียนระบบสื่อทางไกล

สารนิพนธ์
ของ
วรวัฒน์ จันทรมณี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

กุมภาพันธ์ 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

374 4077

ว 277 ก

ร 2

การวิจัยสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ในการเรียนระบบสื่อทางไกล

บทคัดย่อ

ของ

วรวัฒน์ จันทรมณี

ร-7 ๒๒๒. 2549

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาตรีรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
กุมภาพันธ์ 2549

๒ 285590

วรวัฒน์ จันทร์มณี (2549) การวิจัยสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทา ในการเรียนระบบสื่อทางไกล สารนิพนธ์ ปร.ม (นโยบายสาธารณะ)
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อาจารย์ จักรกฤษณ์ ธนาคม

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล โดยจำแนกตาม เพศ แขนงวิชาการศึกษา และรายได้ต่อเดือน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาโปรแกรมบริหารรัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยใช้วิธีการวิจัยเป็นการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Yamane ที่ความเชื่อมั่น 95% จำนวน 183 คน โดยให้ตอบคำถามในแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ครบถ้วนสมบูรณ์ และผู้วิจัยได้จัดกระทำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล รวมทุกด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านเครื่องมือ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุ และด้านเทคนิค ตามลำดับ
2. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการเรียนระบบสื่อทางไกล รายด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่มีแขนงวิชาการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการเรียนระบบสื่อทางไกล รายด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นในการเรียนระบบสื่อทางไกล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่มีรายได้ต่อเดือน 5,001 – 7,000 บาท มีความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนระบบสื่อทางไกลโดยรวมแตกต่างกับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีรายได้ต่อเดือน ไม่เกิน 3,000 บาท และ 3,001 – 5,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

AN OPINION SURVEY OF UNDERGRADUTE STUDENTS AT SUANSUNANDHA RAJABHAT
UNIVERSITY ON STUDYING THROUGH ONLINE LONG – DISTANCE SYSTEM

AN ABSTRACT

BY

WARAWAT CHANTARAMANEE

Presented in partial fulfilment of the requirements
for the Master of Public Administration degree in Public Policy
at Srinakharinwirot University

February 2006

Warawat Chantaramanee (2006) *An Opinion Survey of Undergraduate Students at Suansunandha Rajabhat University on Studying Through Online Long- Distance System* Master's Project, M P A (Public Policy) Bangkok Graduate School, Srinakharinwirot University Project Advisor Mr Chakratit Dhanagom

The purpose of this research was to study and compare opinion survey of undergraduate students at suansunandha rajabhat university on studying through online long- distance system in aspect classified by gender, major field of study and income. The samples consisted of 183 Students of Public Administration Program, second year student who enrolled in semester of year 2005 from faculties of Human and Social of Suansunandha Rajabhat University. The reliability of evaluation determined by Yamane Method to 95%. Questionnaire is used as a tool for data acquisition. SPSS for Windows is used to analyze statistical data.

The findings were as follows

1 The undergraduate students at Suansunandha Rajabhat University on Studying Through Online Long- Distance System in overall and each aspect at a moderate level. When considered in each aspect, most of mean is place and content, instructional, personal and techniques, respectively.

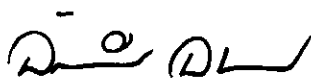
2 There was no significant difference in gender concerning opinion survey of undergraduate students at suansunandha rajabhat university on studying through online long- distance system in overall and each aspect.

3 There was no significant difference in major field of study concerning opinion survey of undergraduate students at suansunandha rajabhat university on studying through online long- distance system in overall and each aspect.

4 There was a significant difference in income concerning opinion survey of undergraduate students at suansunandha rajabhat university on studying through online long- distance system in overall at the 0.05 level, but the aspect no significant difference by students at suansunandha rajabhat university to income of 5,001-7,000 bath/month. The opinion survey of undergraduate students at suansunandha rajabhat university on studying through online long- distance system with under income of 3,000 bath/month and 3,001-5,000 bath/month in overall, there were statistically significant difference at 0.05 level.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
การสอบสารนิพนธ์ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้ เรื่องการวิจัยสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ของ นายวรวัฒน์ จันทรมณี ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(อาจารย์ จักราทิตย์ ธานีคม)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(อาจารย์ จักราทิตย์ ธานีคม)

คณะกรรมการสอบ

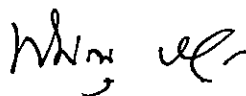
(อาจารย์ จักราทิตย์ ธานีคม)

ประธาน

(อาจารย์ ชีวินทร์ ฉายาชวลิต)

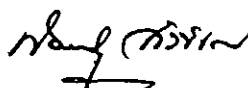
กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิศณุ พูนเพชรพันธุ์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร กิตติมา สังข์เกษม)

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

วันที่ ๑๕ เดือน กุมภาพันธ์ พ ศ 2549

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก อาจารย์จักราทิตย์ ธนาคม และอาจารย์ชีวินทร์ ฉายาขวลิต อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่ามาให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใน ทุกขั้นตอน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร วรพิทย์ มีมาก ดร สุชาติ ฝิวงาม และคณาจารย์ ทุก ๆ ท่านที่ได้กรุณาสั่งสอนให้ความรู้แก่ศิษย์ และกรุณาช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องพร้อมให้คำแนะนำในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิศณุ พูนเพชรพันธุ์ ผู้อำนวยการ กองบริหารทรัพยากรมนุษย์ ที่ให้คำแนะนำที่มีคุณค่า และให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจข้าพเจ้าด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณน้องๆ นิสิตนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาทุก ๆ ท่าน โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โปรแกรมมิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อวินิจ จันทรมณี คุณแม่รัชนี จันทรมณี และน้องภัทรพงศ์ จันทรมณี ที่คอยให้การสนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดมา นอกจากนี้ขอขอบคุณนางสาววราพร พรหมประไพ ที่เป็นแรงใจให้ข้าพเจ้าโดยตลอด และขอขอบคุณเพื่อนๆ สาขาวิชานโยบายสาธารณะที่ ทั้งกำลังกายและกำลังใจที่ตีเยี่ยมตลอดระยะเวลาที่ศึกษาร่วมกันมา และดำเนินการวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา และครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทความรู้ทั้งปวงแก่ผู้วิจัย

วรวิทย์ จันทรมณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	7
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
สมมติฐานในการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ความหมายของการศึกษาทางไกล	11
ลักษณะสำคัญของการศึกษาทางไกล และผลดีผลเสียในการเรียนการสอน ทางไกล	16
ระบบการศึกษาทางไกลในต่างประเทศ	19
ระบบการศึกษาทางไกลในประเทศไทย	22
หลักการของการศึกษาทางไกล	27
ทักษะเป็นฐานสำหรับการสอนผ่านสื่อทางไกล	32
แนวคิดในการปฏิบัติเพื่อการเรียนการสอนผ่านสื่อทางไกล	34
นโยบายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน	40
ประวัติความเป็นมาของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทา	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
	การเก็บรวบรวมข้อมูล
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ
	ความมุ่งหมายของการวิจัย
	ความสำคัญของการวิจัย
	ขอบเขตของการวิจัย
	เครื่องมือใช้ในการวิจัย
	การวิเคราะห์ข้อมูล
	สรุปผลการวิจัย
	อภิปรายผล
	ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้
	ข้อเสนอแนะเพื่อการทำการวิจัยครั้งต่อไป
	บรรณานุกรม
	ภาคผนวก
	ภาคผนวก ก
	ภาคผนวก ข
	ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ แขนงวิชาการศึกษาและ รายได้ต่อเดือน	55
2 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านวัสดุ รายชื่อและโดยรวม	56
3 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านเครื่องมือ รายชื่อและ โดยรวม	57
4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านเทคนิค รายชื่อและ โดยรวม	58
5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านอาคารสถานที่ รายชื่อและ โดยรวม	59
6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านเนื้อหาวิชา รายชื่อและ โดยรวม	60
7 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านบุคลากร รายชื่อและ โดยรวม	61
8 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล รวมทุกด้าน รายด้านและ โดยรวม	62
9 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาใน การเรียนระบบสื่อทางไกล จำแนกตามเพศ รายด้านและโดยรวม	63
10 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล จำแนกตามแขนงวิชาการศึกษา โดยรวมและรายด้าน	64

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในการเรียนระบบสื่อทางไกล จำแนกตามแขนงวิชาการศึกษา โดยรวมและ รายด้าน	65
12 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวมและรายด้าน	66
13 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในการเรียนระบบสื่อทางไกล จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวมและ รายด้าน	67
14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีต่อการเรียนระบบสื่อทางไกลโดยรวม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	68

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

หัวใจสำคัญของการพัฒนา คือ การศึกษาความเจริญก้าวหน้าของประเทศ ซึ่งวัดได้จาก ระดับการศึกษาของประชาชน และการศึกษาที่ปราศจากหลักการ ปรัชญา และเป้าหมายอัน แท้จริงย่อมเป็นโทษต่อผู้ศึกษามากกว่าเป็นคุณ วิฤติที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันรัฐควรเน้น ความสำคัญให้สถาบันการศึกษาและประชาชนเข้าใจเรื่องการศึกษา เพื่อเป้าหมายอันสูงสุด ของ การศึกษาที่แท้จริง การศึกษาเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงตามกระแสของสังคมตลอดเวลา การศึกษาพัฒนาคุณภาพของคนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่เรียนรู้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

การปฏิวัติด้านเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะหรือการถ่ายทอด รายการโทรทัศน์จากดาวเทียมสื่อสารเข้าสู่ห้องเรียนโดยตรง การนำเอาระบบการเรียนพหุสื่อ หรือ The Multimedia Learning System มาใช้สำหรับการศึกษา กำลังกลืนการศึกษาหรือมหาวิทยาลัย แบบเก่าไปหมดแล้ว ยุคต่อจากนี้ไปจะเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบการสอนและการเรียนอย่างที่เรา เคยผ่านมาก่อน และจะเปลี่ยนแปลงจนถึงพื้นฐานทางเศรษฐกิจของระบบการศึกษา จากที่เคยใช้ แรงงานเกือบทั้งหมด มหาวิทยาลัยจะกลายเป็นแหล่งเน้นทุกอย่างเข้มข้น “ความรู้ไม่ได้มาด้วย การลงทุนถูกๆ ทุกประเทศที่พัฒนาแล้วใช้เงินประมาณ 1 ใน 5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ไปในการสร้างและเผยแพร่ความรู้” (Peter Drucker 1978 241)

การสื่อสารทางไกลจัดได้ว่าเป็นนวัตกรรมทางการสื่อสาร เป็นการพัฒนารูปแบบการ สื่อสาร โดยลดข้อจำกัดของการสื่อสารในเรื่องพื้นที่ห่างไกลกัน ซึ่งแต่เดิมติดต่อกันได้ทางเสียง (โทรศัพท์) และได้พัฒนาให้เกิดการเห็นข้อมูลด้วยการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มาเป็นอุปกรณ์เสริม ผู้ที่ร่วมสื่อสารกันนั้นสามารถมีปฏิริยาตอบโต้ได้ทันที โดยแลกเปลี่ยน ทั้งภาพและเสียงได้ใน เวลาเดียวกัน เป็นการประหยัดเวลาในการเดินทาง ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ยิ่งถ้าเป็น พื้นที่ห่างไกลแบบต้องค้างแรมก็จะประหยัดค่าที่พักด้วย สำคัญที่สุดเห็นจะได้แก่เรื่อง การ ประหยัดเวลา อันหมายถึง การติดต่อสื่อสารจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การ สื่อสารทางไกลนี้จะย่อโลกให้เล็กลงเสมือนว่าอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน (global village) ข่าวสารข้อมูล จะถูกถ่ายทอดผ่านกันในเวลาไม่ถึงกัวินาที แม้ระยะทางจะห่างกันเป็นร้อยกิโลเมตรก็ตาม ประโยชน์ของการนำระบบการสื่อสารทางไกลมาใช้นั้น นอกจากจะช่วยให้การสื่อสารเกิดขึ้นอย่าง รวดเร็วแล้ว ยังช่วยให้ผู้ส่งเสริมและผู้รับสารซึ่งอาจมีมากกว่า 2 ฝ่ายได้เห็นหน้ากันและกัน (face

- to - face communication) ได้เห็นบรรยากาศของสถานที่แต่ละแห่ง อันจะช่วยให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิดและคุ้นเคย ช่วยส่งเสริมบทบาทของสถานที่แต่ละแห่ง อันจะช่วยให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิดและคุ้นเคย ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการสื่อสารให้ประสบผลสำเร็จมากขึ้น

การสื่อสารโดยระบบทางไกลนี้ ยังคงเป็นเรื่องใหม่ในการใช้งาน ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างจึงจะเกิดการใช้ระบบทางไกลนี้ได้ ไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายของการดำเนินการสื่อสารทางไกลที่สำคัญสำหรับการเชื่อมโยงการสื่อสารจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งอย่างรวดเร็ว ผนวกระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการให้คุ้มค่าของระบบการประชุมทางไกล หรือ Video Conference ในการนำไปใช้งาน สื่อแต่ละอย่างได้รับการพัฒนาขึ้นมาเพื่อรองรับความต้องการใช้งานของมนุษย์ ซึ่งนับวันจะมีข้อเรียกร้องมากขึ้น การสื่อสารทางไกลนี้มีการนำไปใช้งานในด้านต่างๆ หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นด้านการประชุมแลกเปลี่ยน การมอบหมายนโยบาย หรือการเรียนการสอน

ในช่วงต่อของเวลาที่มีการปฏิรูปการศึกษาไทย เท่าที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 การศึกษาไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนองค์ประกอบหลักของการศึกษาในสี่ด้าน ประกอบด้วย การปรับเปลี่ยนระบบการบริหารและการจัดการ การปฏิรูปวิชาชีพครู และบุคลากร ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปหลักสูตร ซึ่งรวมถึง การกำหนดมาตรฐาน วิจัยวัดผล การใช้สื่อและเทคโนโลยีด้วย (ประกอบ คุณารักษ์ 2542 5)

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 ได้สะท้อนความตื่นตัวที่จะปฏิรูปการศึกษา โดยยึดหลักการศึกษาดลอดชีวิต ที่เน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ วางเป้าหมายในการสร้างให้คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข และเป็นทรัพยากรบุคคลที่สามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้สาระในหมวดที่ 9 ของพระราชบัญญัติศึกษานี้ยังได้กำหนดถึงบทบาทหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยกำหนดหน่วยงานกลางเพื่อวางนโยบายและบริหารงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สถาบันการศึกษาต่างๆ จึงตระหนักถึงความจำเป็นของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษามากขึ้น ทั้งนี้เป็นผลจากแรงผลักดันจากปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย 2543 5-8)

1. โลกที่มีลักษณะโลกาภิวัตน์ (Globalization) หน่วยงานหน่วยใดของสังคมโลกไม่อาจจะอยู่ได้อย่างเป็นอิสระ และตัดขาดจากหน่วยอื่น ความเปลี่ยนแปลงหรือการกระทำจากสังคมหน่วยหนึ่ง มักจะมีผลกระทบต่อสังคมหน่วยอื่นๆ เสมอ ทั้งนี้ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม การ

เกิดขึ้นของโลกาภิวัตน์ทำให้พรมแดนทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ เลื่อนหายไป ทำให้เกิดการบูรณาการทางการเงิน การลงทุน เทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสาร

2 จำนวนประชากรของโลกเพิ่มมากขึ้น การจัดการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการได้รับการศึกษาของประชากร ซึ่งมีจำนวนมากขึ้นทุกวันๆ ได้อย่างเพียงพอ ทั้งนี้ เพราะความจำกัดในเรื่องทรัพยากรที่ใช้สนับสนุนการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนของครูและอาจารย์

3 ความต้องการได้รับการศึกษามีมากขึ้น เนื่องจากการจัดระบบการศึกษาระบบใหม่ เช่น การศึกษาภาคบังคับที่ขยายเพิ่มมากขึ้น ทำให้จำนวนผู้มีคุณสมบัติจะสมัครเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษามีมากขึ้น

4 ความต้องการระดับคุณภาพของการศึกษาที่สูงขึ้น เมื่อโลกมีความก้าวหน้ามากขึ้น สภาพชีวิต ความเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิตของผู้คนได้รับการยกระดับให้สูงขึ้น ระดับคุณภาพการศึกษาที่บุคคลต้องการก็สูงตามไปด้วย ผู้คนในปัจจุบันต้องการ การศึกษาที่มีคุณภาพมากขึ้น และต้องการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และปัจจุบันสังคมภายนอกเริ่มเข้ามาตรวจสอบคุณภาพของการจัดการศึกษาในสถาบันการศึกษามากขึ้น

5 ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ความรู้ที่ได้รับจากสถาบันการศึกษาล้าสมัยเร็วขึ้น บางครั้งเมื่อจบการศึกษาไปแล้วหรือเมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งสิ่งที่เรียนมาจากมหาวิทยาลัยได้กลายเป็นสิ่งที่ล้าสมัย ไม่สามารถประยุกต์ใช้ในการงานปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะสภาพสังคมเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป ในปัจจุบันความต้องการเรียนรู้จะไม่หยุดอยู่ที่กระบวนการศึกษาในระบบเท่านั้น แต่บุคคลต้องพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้ว่าจะจบการศึกษาออกไปและประกอบอาชีพแล้วก็ตาม สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทในการที่ให้โอกาสบุคคลเหล่านี้ได้มีโอกาสที่จะพัฒนาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอโดยการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การใช้เทคโนโลยีเป็นหนทางหนึ่งที่จะสนับสนุนการทำกิจกรรมดังกล่าว

6 คุณลักษณะของทรัพยากรบุคคลที่องค์การต้องการนั้นเปลี่ยนแปลงไป ปัจจุบันมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในเกือบทุกส่วนของอุตสาหกรรมและในการประกอบอาชีพต่างๆ ดังนั้นคุณสมบัติของบุคคลที่จะต้องเป็นแรงงานใน หน่วยอุตสาหกรรมจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันอุดมศึกษา มีความรับผิดชอบในการเตรียมแรงงานเหล่านี้เข้าสู่ตลาดแรงงาน และจำเป็นต้องสร้างแรงงานให้มีความรู้ความสามารถและทักษะที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

7 ความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีอัตราเร่งเพิ่มมากขึ้น การศึกษาไม่อาจจะชักช้าได้อีกต่อไป เพราะจะไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับการ

เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีต่างๆ ที่เกิดขึ้น วงการศึกษาจำเป็นต้องทำการศึกษาค้นคว้า ทั้งนี้เพื่อประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการเรียนการสอน และเพื่อที่จะสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตในสังคมที่มีเทคโนโลยีได้อย่างมีความสุข

8 รูปแบบของการได้เปรียบทางการแข่งขันของสังคมเปลี่ยนแปลงไป ในอดีตทรัพยากรธรรมชาติ ศักยภาพของเครื่องจักรกลหรือเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมจะเป็นตัวกำหนดความได้เปรียบของประเทศต่างๆ แต่ในปัจจุบันที่ตระหนักแล้วว่า ประเด็นของความได้เปรียบการแข่งขันบนเวทีโลกของประเทศต่างๆ การละเลยหรือไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี จะทำให้ประเทศเสียเปรียบ และไม่อาจแข่งขันในสังคมโลกปัจจุบัน สิ่งนี้มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งความจำเป็นในการสร้างศักยภาพให้แก่บัณฑิต นักศึกษาในการแสวงหาและการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกอบอาชีพในอนาคต การแสวงหาและการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตลอดจนการพัฒนางานอื่นๆ ของสถาบันอุดมศึกษา

9 กฎ ระเบียบ และข้อบังคับเป็นสิ่งที่ทำให้การศึกษาไม่สามารถจะอยู่เฉยได้ เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลง กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ก็มักจะได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป กฎ ระเบียบ และข้อบังคับเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อการดำเนินการของสถาบันการศึกษาด้วยเช่นกัน ในปัจจุบันมีกฎ ระเบียบ ตลอดจนนโยบายต่างๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและการประยุกต์ใช้ เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งได้ระบุเรื่องเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดไว้เป็นหมวดโดยเฉพาะ คือ หมวด 9 หมวดเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถาบันการศึกษาต่างๆ มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการพัฒนาเป็นการขนานรับนโยบายและปฏิบัติตามกฎระเบียบดังกล่าว นอกจากนี้ นโยบายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ จำเป็นที่จะต้องดำเนินการเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา องค์ประกอบการประเมินคุณภาพการศึกษา กำหนดไว้ 9 องค์ประกอบ 1 ใน 9 องค์ประกอบนั้น คือ กระบวนการเรียนการสอน ซึ่งดัชนีบ่งชี้คุณภาพของกระบวนการเรียนการสอน คือ การใช้เทคโนโลยีการศึกษาในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

10 พลเมืองเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ ประเทศจะเจริญก้าวหน้าได้พลเมืองต้องมีคุณภาพ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของพลเมืองเป็นสิ่งสำคัญในปัจจุบัน สิ่งหนึ่งจะทำให้พลเมืองมีคุณภาพ คือ การศึกษาและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีของพลเมือง สังคมคาดหวังว่าเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาที่จะพัฒนาให้พลเมืองของประเทศมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และสถาบันการศึกษาก็ไม่อาจที่จะปฏิเสธหน้าที่ตามที่สังคมคาดหวังไว้ได้

แรงผลักดันตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นเป็นสิ่งที่มียุทธพลต่อสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันอุดมศึกษา สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาที่กำลังดำเนินอยู่ แต่การปฏิรูปการศึกษาจะสามารถประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยเกื้อหนุนในด้านต่างๆ มากมาย ซึ่งเทคโนโลยีทางการศึกษาก็เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง เพราะเทคโนโลยีที่เหมาะสมจะสามารถช่วยลดข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนได้ ทั้งยังช่วยส่งผ่านเนื้อหาการเรียนการสอนได้อย่างรวดเร็ว อันเป็นการเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาของประชาชนชาวไทย เห็นได้ชัดว่าเทคโนโลยีจะเป็นตัวจักรสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการสร้างการศึกษาตลอดชีวิตตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา ทั้งยังเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่การแข่งขันระดับสากลในอนาคตอีกด้วย

หลักการของการศึกษาระบบทางไกล

1 การศึกษาตลอดชีวิต (lifelong – education) ซึ่งถือเสมือนว่าการศึกษาเป็นปัจจัยที่ห้าของการดำรงชีวิต จึงสมควรใช้การศึกษาเป็นปัจจัยในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่จำเป็นต้องแยกชีวิตการเรียนออกจากชีวิตการทำงาน การศึกษาจึงน่าจะเป็นขบวนการที่สอดแทรกอยู่ได้ในดำเนินชีวิตปกติ ผู้ที่สนใจจะเรียนสามารถจะเรียนเมื่อไรก็ได้โดยคำนึงถึงความพร้อม

2 การให้โอกาสเท่าเทียมกันในการศึกษา (equal opportunity in education) เป็นทางเลือกและทางออกไปสู่อุดมคติในการแก้ปัญหาเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษา เป็นการกระจายและขยายโอกาสให้ผู้ที่ต้องละทิ้งการศึกษาก่อนจบหลักสูตรหรือผู้ที่ไม่มีโอกาสศึกษาแล้วเรียน ตลอดจนผู้ที่ต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้มีโอกาสศึกษาต่อ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการการศึกษาตลอดชีวิต

3 ส่งเสริมการศึกษามวลชน (mass education) เป็นการให้การศึกษาแก่มวลชนระดับต่างๆ โดยการใช้สื่อมวลชนหรือสื่ออื่นๆ รวมกันในรูปแบบสื่อประสมตลอดจนอุปกรณ์โทรคมนาคมประเภทต่างๆ ด้วย

จากหลักการดังกล่าวนี้ การศึกษาระดับทางไกลซึ่งเป็นการศึกษาระบบเปิดเต็มรูปแบบ มีการเรียนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนควบคู่กันไปเป็นการจัดการสอนที่พยายามให้ถึงตัวผู้เรียนมากที่สุด เป็นระบบการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถใช้เวลาว่างศึกษาด้วยตัวเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ ไม่จำเป็นต้องมีที่เรียนประจำ ถึงแม้ว่าผู้เรียนและผู้สอนจะอยู่ไกลกันก็ตาม แต่ก็สามารถกระทำกิจกรรมเรียนร่วมกันได้ โดยอาศัยสื่อการสอนหลายประเภท เช่น ตำราเรียน สิ่งพิมพ์ เทปบันทึกเสียง สื่อมวลชน และอุปกรณ์โทรคมนาคมประเภทต่างๆ เป็นการให้ผู้เรียนรู้ด้วยตัวเองมากที่สุด และมีการพบกลุ่มหรือการสอนเสริมเป็นครั้งคราว เพื่อทบทวน

บทเรียนและซักถามบทเรียนจากผู้ทบทวนหรือครูประจำกลุ่ม (ปิยาณี เพชรศรีช่วง 2541 10 – 11)

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้นผู้ทำการศึกษาวิจัยได้มองเห็นถึงความสำคัญของการนำระบบการศึกษาทางไกลเข้ามาใช้กับการจัดการเรียนการสอนทางการศึกษาในอนาคต และเหตุด้วยผู้ทำการศึกษาวิจัยเป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาคณะครุศาสตร์ในสถาบันการศึกษา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้า และศึกษาวิจัยถึงการจัดการเรียนการสอนด้วยระบบสื่อทางไกลของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาว่า นักศึกษาโปรแกรมศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว และเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานให้คณะกรรมการวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ใช้เป็นแนวทางในการจัดระบบการเรียนการสอนสื่อทางไกลต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษาจุดมุ่งหมายในการศึกษาวิจัยไว้ ดังนี้

- 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล
- 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล โดยจำแนกตาม เพศ แขนงวิชาการศึกษา และรายได้ต่อเดือน

ความสำคัญของการวิจัย

- 1 ทำให้ทราบความคิดเห็นของนักศึกษาโปรแกรมศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาในการใช้บริการการเรียนระบบสื่อทางไกล
- 2 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้คณะกรรมการวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาใช้เป็นแนวทางในการจัดระบบการเรียนการสอนสื่อทางไกล ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรหรือหน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาโปรแกรมศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวนทั้งหมด 337 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ตารางสำเร็จรูปของ Yamane ที่ 95% ของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ซึ่งคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จำนวนทั้งสิ้น 183 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 แขนงวิชาการศึกษา

1.2.1 การบริหารรัฐกิจ

1.2.2 การปกครองท้องถิ่น

1.2.3 การบริหารงานยุติธรรม

1.3 รายได้ต่อเดือน

1.3.1 3,000 บาท หรือน้อยกว่า 3,000 บาท

1.3.2 ตั้งแต่ 3,001 ถึง 5,000 บาท

1.3.3 ตั้งแต่ 5,001 ถึง 7,000 บาท

1.3.4 ตั้งแต่ 7,001 บาทขึ้นไป

2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความคิดเห็นของนักศึกษาโปรแกรมศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ

- 2 1 ด้านวัสดุ
- 2 2 ด้านเครื่องมือ
- 2 3 ด้านเทคนิค
- 2 4 ด้านอาคารสถานที่
- 2 5 ด้านเนื้อหาวิชาการ
- 2 6 ด้านบุคลากร

นิยามศัพท์เฉพาะ

การสื่อสารทางไกล หมายถึง กระบวนการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนที่อยู่ต่างสถานที่กัน โดยสถาบันการศึกษาเป็นผู้กำหนดขอบเขตและวิธีการในการบริหารจัดการ (รวมทั้งการประเมินผลการเรียน) ใช้กระบวนการทางสื่อในการนำเสนอเนื้อหาหลักสูตรและเป็นตัวประสานระหว่างครูกับนักศึกษา ระบบทางไกลสามารถติดต่อกันได้ระหว่างครูกับนักศึกษาและ/หรือสถาบันศึกษากับนักศึกษา ไม่ว่าจะ เป็นขั้นตอนในการใช้อุปกรณ์ การนำเสนอโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ และระบบวิดีโอคอนเฟอเรนซ์

- การประชุมทางไกล หรือ Video Conference หมายถึง ส่วนหนึ่งของการสื่อสารทางไกล ที่ใช้เทคโนโลยีทางด้านระบบสื่อสารโทรคมนาคมและคอมพิวเตอร์ เป็นระบบการสื่อสาร 2 ทาง (Two – way Communication) โดยใช้ทั้งภาพและเสียง (Video Telecommunication) ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนโต้ตอบกันได้ทันที (Interaction) มีการพัฒนาใช้การส่งสัญญาณผ่านสายโทรศัพท์ที่เรียกว่า บริการ ISDN หรือผ่านไฟเบอร์ออปติก ที่เรียกว่า คู่สายเช่า (Leased line) ความเร็วสูง กรณีที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่สามารถเข้าร่วมอยู่ในที่เดียวกัน สามารถเชื่อมโยงบุคคลเหล่านี้ให้เรียนร่วมกันได้โดยอาศัยอุปกรณ์โทรคมนาคมชนิดต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้ที่อยู่ในที่ต่างกันสามารถพูดและได้ยินเสียงพร้อมๆ กันทุกอย่าง

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมายถึง พระราชบัญญัติที่เกิดขึ้นจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับฎีกา เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542

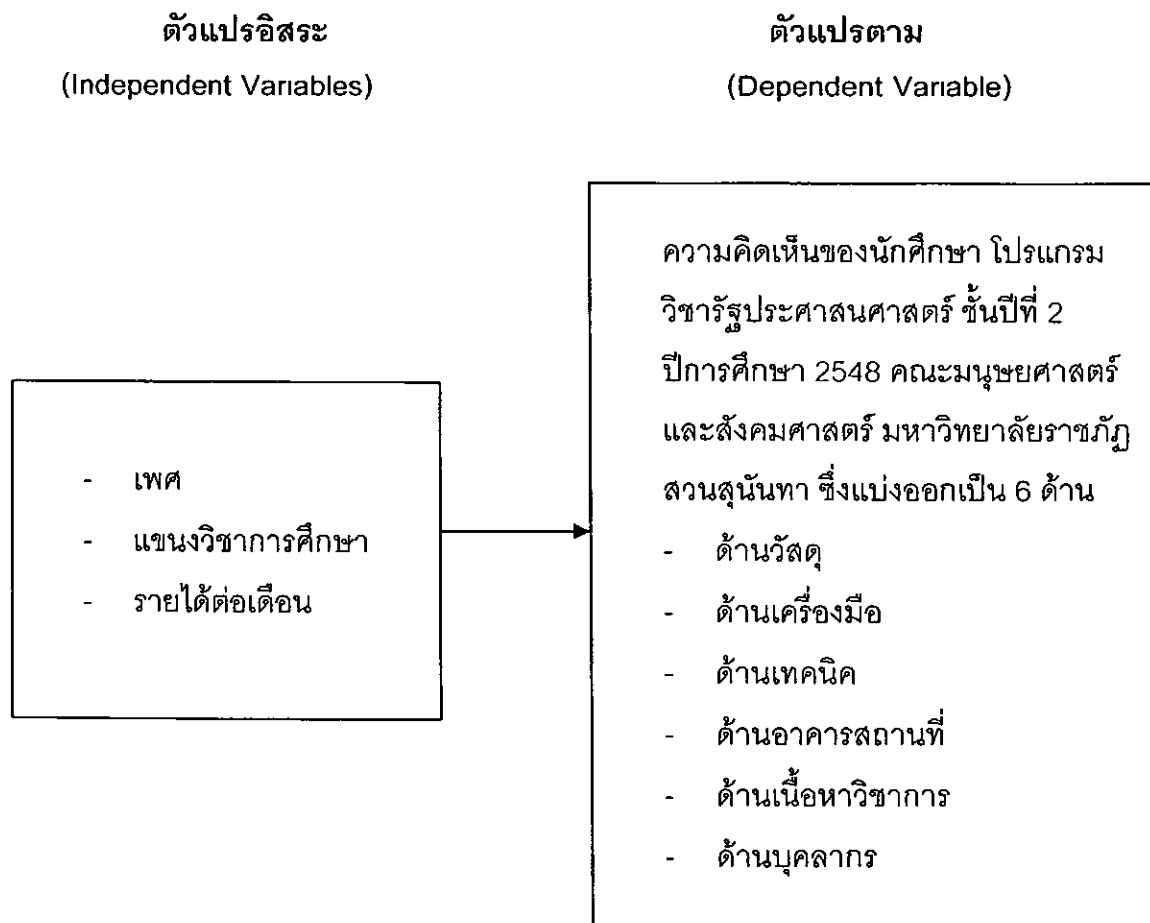
- เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง เครื่องมือในการพัฒนาการศึกษา โดยการนำสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ โทรคมนาคม และการจัดการแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ มาใช้เพื่อการจัดให้มีการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสม สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ตามต้องการ เพื่อให้การ

เรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกิดขึ้น ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งด้านการศึกษา สาระความรู้ทางวิชาการ ทางศาสนา และศิลปวัฒนธรรม

- ผู้สอน หมายถึง ครู – อาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนรายวิชาต่างๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

- ผู้เรียน หมายถึง นักศึกษาที่เรียนรายวิชาต่างๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

- 1 นักศึกษาที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นในการเรียนระบบสื่อทางไกลที่ต่างกัน
- 2 นักศึกษาที่มีแขนงวิชาการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นในการเรียนระบบสื่อทางไกลที่ต่างกัน
- 3 นักศึกษาที่มีรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นในการเรียนระบบสื่อทางไกลที่ต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

- 1 ความหมายของการศึกษาทางไกล
- 2 ลักษณะสำคัญของการศึกษาทางไกล และผลดีผลเสียในการเรียนการสอนทางไกล
- 3 ระบบการศึกษาทางไกลในต่างประเทศ
- 4 ระบบการศึกษาทางไกลในประเทศไทย
- 5 หลักการของการศึกษาทางไกล
- 6 ทักษะเป็นฐานสำหรับการสอนผ่านสื่อทางไกล
- 7 แนวคิดในการปฏิบัติเพื่อการเรียนการสอนผ่านสื่อทางไกล
- 8 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน
- 9 ประวัติความเป็นมาของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- 10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1 ความหมายของการศึกษาทางไกล

ความหมายของการศึกษาทางไกล มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการศึกษาทางไกล ไว้ดังนี้

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2528) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลไว้ว่าเป็นการถ่ายทอดเนื้อหาสาระโดยอาศัยสื่อประสม อันได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ในรูปของเอกสาร ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาสาระ แบบฝึกปฏิบัติ และเทปเสียง ซึ่งส่งให้ผู้เรียนทางไปรษณีย์เป็นสื่อกลาง รวมทั้งมีรายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ และการสอนเสริม หรือพบปะระหว่างผู้เรียนและผู้สอนบ้างเป็นครั้งคราว โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองได้รับคำติชมทันทีที่ ตลอดจนได้รับแรงเสริมและประสบการณ์ที่เป็นกำลังใจ ซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ตามลำดับขั้น จะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับความสามารถ ความสนใจ และความหมายของแต่ละคน

วิจิตร ศรีสอาน (2529) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกล (Distance Education) ว่า หมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่ไม่มีชั้นเรียน แต่อาศัยสื่อประสม อันได้แก่ สื่อทางไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และการสอนเสริม รวมทั้งศูนย์บริการการศึกษาเป็นหลัก โดยมุ่งให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองอยู่กับบ้าน ไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2531) ได้ทำการศึกษาวิธีการสอนทางไกลและจำแนกวิธีการสอนโดยสื่อการสอนทางไกลต่างๆ ออกเป็น 3 วิธี ดังนี้

1 การสอนทางไปรษณีย์ สื่อการสอนที่ใช้กันมาก คือ สิ่งพิมพ์ และเอกสารเป็นหลัก โดยส่งไปให้ผู้เรียน เอกสาร สิ่งพิมพ์เหล่านี้จะมีประสิทธิภาพ ถ้ามีการออกแบบการสอน และการจัดทำอย่างเป็นระบบ เช่น การเสนอโครงสร้างของบทเรียนแต่ละบท การปฏิบัติแบบฝึกหัด หรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับหัวข้อ และจุดประสงค์ การใช้เทคนิค และวิธีการนำเสนอที่เหมาะสมกับกลุ่มหรือเป้าหมาย รวมทั้งสร้างบทเรียนให้น่าสนใจตรงกับความต้องการของผู้เรียน

2 การสอนทางวิทยุ การใช้วิทยุเพื่อการสอนสามารถกระทำได้โดยการออกรายการสำหรับประชาชนและผู้เรียน ส่วนการสอนทางวิทยุสำหรับผู้เรียนเป็นกลุ่ม จะแจกคู่มือแนะนำและกำหนดเวลาไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางในการอภิปรายและสรุปประเด็นสำคัญ หรือถ้าผู้เขียนถามปัญหา ก็จะนำมาตอบในวิทยุ

3 การสอนทางโทรทัศน์ จุดมุ่งหมายของการนำโทรทัศน์เข้ามาใช้ในระบบโรงเรียน เพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้น รวมทั้งใช้ในกรณีที่ขาดแคลนผู้สอน ไม่พอเพียงกับจำนวนผู้เรียน ต่อมา ได้มีการนำโทรทัศน์มาให้การศึกษาแก่ประชาชนที่อยู่ในเมือง และชนบท การใช้โทรทัศน์เพื่อการสอนทางไกลมีจุดประสงค์เพื่อการนำเสนอเนื้อหาสาระที่สำคัญๆ การบรรยายสรุปบทเรียน การจัดกิจกรรมเด่นๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน แต่ผลประเมิน พบว่า ค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง และต้องใช้เวลา ความรู้ความสามารถในการผลิตรายการ ถ้าการวางแผนผลิตรายการไม่ดีแล้ว บทเรียนที่ปรากฏจะไม่น่าสนใจและไม่คุ้มกับการลงทุนและเวลาที่ใช้ เช่น ผู้สอนบรรยายสาระวิชาตลอดรายการ ถ้าผู้บรรยายไม่มีทัศนคติที่ดีในการนำเสนอ อาจจะทำให้บทเรียนไม่น่าสนใจ

4 การสอนโดยใช้วารสารและหนังสือพิมพ์ วารสารและหนังสือพิมพ์เป็นสื่อการสอนที่ได้รับความนิยมในการสอนทางไกลมาก เช่น วารสารเกี่ยวกับครอบครัวและพัฒนา เป็นวารสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัว การทำอาหาร และการจัดบ้านให้น่าอยู่ สำหรับประเทศไทยได้มีการจัดทำวารสาร หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์อื่นๆ สำหรับชาวบ้านเป็นจำนวนมาก เช่น หนังสือพิมพ์ฟ้าฝัน ชื่อ “การศึกษานอกโรงเรียน” โดยหนังสือพิมพ์ฉบับนี้จะให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และสุขภาพอนามัย เป็นต้น

5 การสอนโดยใช้แถบเสียง ใช้ได้ดีกับการสอนทางไกล เพราะผู้เรียนสามารถทบทวนเนื้อหาได้ จึงเป็นประโยชน์ในการนำมาสอนเนื้อหาที่ต้องการฝึกทักษะ เช่น การเรียนภาษา แต่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูงและไม่สามารถใช้ได้ในกรณีที่ผู้เรียนไม่มีเครื่องเล่นแถบเสียง

6 การสอนเสริมโดยวิทยากร การสอนเสริมหรือการพบกับกลุ่ม แม้จะใช้เวลาน้อย แต่ช่วยให้การสอนทางไกลได้ผลดีขึ้น และยังเป็นแรงจูงใจกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจที่จะศึกษาต่อไป การพบกลุ่มนี้อาจจะทำให้ผู้เรียนเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ดังนั้น การคัดเลือกผู้สอนเสริมจะต้องพิจารณาถึงบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถในการสอนเสริม เพื่อจะทำให้ผู้เรียนได้ประโยชน์มากที่สุด และมีประสิทธิภาพ

ทวีป อภิสัทธี (2528 3) ได้เสนอแนะไว้เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยระบบทางไกลจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับการดำเนินการและองค์ประกอบอื่นๆ ที่สำคัญๆ อีกหลายประการ ดังนี้

1 ตัวสื่อ คือ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะส่งความรู้ไปยังผู้เรียนที่อยู่ห่างไกลออกไปนั้นจะต้องมีประสิทธิภาพ และอยู่ในลักษณะที่พร้อมที่จะนำไปใช้งานได้ทันที ระยะเวลาที่จะออกรายการหรือแพร่ภาพจะต้องจัดให้เหมาะสมและเพียงพอ ความพร้อมและความคล่องตัวในการจัดส่งเอกสาร สิ่งพิมพ์ทางไปรษณีย์ไปสู่ผู้เรียนจะต้องมีประสิทธิภาพ

2 ผู้จัดบทเรียน จัดรายการผ่านสื่อในระบบทางไกลจะต้องมีเทคนิควิธีที่จะผลิตรายการให้น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดีงามและถูกต้อง ด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน น่าฟัง น่าชม น่าสนใจ น่าติดตาม บทเรียนหรือรายการจะต้องให้ผู้เรียนไม่เกิดความรู้สึกอึดอัดกับการเรียนหรือมีความรู้สึกว่าตนกำลังถูกสอน แต่จะต้องทำบทเรียนหรือรายการด้านการนำเสนอเรื่องต่างๆ ที่เขายังไม่รู้ เสมือนว่าเขาลืมไป ดังนี้เป็นต้น

3 เอกสาร บทเรียน และสื่อการเรียนที่ใช้ในระบบทางไกลจะต้องอยู่ในสภาพที่พร้อมที่จะนำออกมาใช้ในรูปของการจำหน่ายจ่ายแจกให้ได้ทันทีอย่างแพร่หลายโดยทั่วถึง

4 ความรับผิดชอบในส่วนของผู้เรียน โดยระบบทางไกลเองก็ต้องเป็นผู้ที่มีความตื่นตัวกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้กับสื่อต่างๆ ได้อย่างเคร่งครัดและสม่ำเสมอตามกำหนดระยะเวลา มีวินัยในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักวิธีทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบ หรือกิจกรรมการเรียนต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในข้อตกลงด้วยตนเองได้

5 ระบบการศึกษาทางไกลจะต้องพยายามขจัดจุดอ่อนอันเกิดจากระบบนี้ โดยการจัดหาโอกาสให้ผู้เรียนและผู้สอนได้พบปะหรือกันในเรื่องการเรียนการสอนโดยตรงบ้างเป็นครั้งคราวตามกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน ซึ่งอาจจะกระทำได้ในรูปของการเปิดสอนซ่อมเสริมเป็นกลุ่มย่อยหรือกลุ่มใหญ่ ทั้งนี้ เพื่อขจัดความรู้สึกห่างไกล ไม่อบอุ่นระหว่างผู้สอนและผู้เรียนให้น้อยลง

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2534) กล่าวว่า พื้นฐานในการพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล มีแนวคิด ดังนี้

1 การเปิดขยายโอกาส หลักการขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นทางไกล ได้มีโอกาสหาความรู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพ ยกระดับคุณภาพชีวิต และพัฒนาหน้าที่การงานของตน โดยมุ่งสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนให้ใกล้เคียงกับการเรียนการสอนในห้องเรียนมากที่สุด

2 การตอบสนองความพร้อมในการศึกษาระบบการเรียนการสอนทางไกล สถาบันการศึกษาต้องพัฒนาระบบการเรียนการสอนทางไกลที่เอื้ออำนวยต่อการตอบสนองความพร้อม วิธีการเรียนและพฤติกรรมของนักศึกษา

3 การจัดหลักสูตรที่ครอบคลุมมวลประสบการณ์ หลักสูตรทางไกลเป็นหลักสูตรที่เปิดกว้างให้ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาหาความรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ โดยบรรจุสาระทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะความชำนาญ การจัดระบบการเรียนการสอนทางไกลจำเป็นต้องเอื้อต่อการถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดเนื้อหาสาระหลักสูตร ได้ตรงตามเป้าหมายมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรที่เน้นความรู้ เช่น ทางด้านสังคมศาสตร์ หรือหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติการ เช่น ทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น

4 การพัฒนาวิชาการและวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ในการบริหารด้านการเรียนการสอนทางไกล ต้องมีระบบการบริหารและระบบการเรียนการสอนที่ประกันว่า นักศึกษาได้ใช้ทรัพยากรทุกอย่างคุ้มค่า โดยกาจัดระบบการสอนทางไกลมีวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่ง คือ การยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เรียน

5 การถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่เน้นการศึกษา การศึกษาทางไกลเป็นระบบการเรียนการสอนที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่ได้เผชิญหน้ากันโดยตรง ผู้เรียนศึกษาหาความรู้จากการเรียนการสอนด้วยตนเอง จึงจำเป็นต้องจัดให้มีการถ่ายทอดเนื้อหาสาระที่เน้นการศึกษาด้วยตนเอง ไม่จำเป็นต้องมีชั้นเรียนและพึ่งพาความช่วยเหลือจากผู้สอนน้อยที่สุด เนื้อหาสาระที่จัดไว้ต้องมีการวางแผน เตรียมการ และผลิต ในลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนเป็นรายบุคคล

6 การจัดแหล่งวิทยบริการและสื่อการศึกษาทางไกลอย่างเป็นระบบ โดยใช้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากร เพราะระบบการศึกษาทางไกลเป็นระบบที่มีจุดเด่นอยู่ที่การประหยัด เพราะสามารถให้การศึกษาแก่ประชาชนเป็นจำนวนมากในเวลาทีรวดเร็ว การที่จะให้การศึกษาที่ประหยัดอาจเกิดจากการใช้ทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด หลีกเลี่ยงค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น การจัดแหล่งวิทยบริการและสื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพกระจายไปใกล้ผู้เรียนมากที่สุด

7 การควบคุมและรักษามาตรฐานคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา การศึกษาทางไกล จำเป็นต้องยึดพื้นฐานด้านการควบคุมและรักษามาตรฐานคุณภาพเหมือนหรือเหนือกว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาในระบบรับจำกัดจำนวนทั่วไป โดยการพัฒนาระบบการเรียนการสอนทางไกลที่จะประกันคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาด้วยการจัดให้มีระบบการประเมินคุณภาพ การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

กาญจนา บุญอารักษ์ (2528 : 37) กล่าวไว้ว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง วิธีการสอนทั้งหมดที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้โดยตรง เป็นการให้การศึกษาแก่นักศึกษา โดยใช้ระบบการสื่อสารจากผู้สอนไปยังผู้เรียน โดยผ่านสื่อต่างๆ ประสมประสานกัน เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

ดีสัน (Deeson 1991 : 210) กล่าวว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง วิธีการไปสู่การศึกษาที่สูงขึ้นและการฝึกอบรมมากขึ้น ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่อยู่ห่างไกลจากส่วนกลาง โปรแกรมการเรียนรู้ นั้น ได้แก่ สื่อประสมของเอกสาร หรือสิ่งพิมพ์โสตทัศนศึกษา วิทยุโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ และ Computer conference ซึ่งสามารถโต้ตอบกันได้ การศึกษาทางไกลใช้ขน้อยในการกระจายไปยังผู้เรียน แต่มีประสิทธิผลมากสำหรับผู้เรียน ซึ่งต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือผู้ทำงานที่ไม่สามารถเรียนในโปรแกรมเต็มเวลาได้

ในด้านข้อดีของการศึกษาทางไกลนั้น แมคเคจ (McCaig 1980 : 180 – 182) ได้สรุปว่า การศึกษาทางไกลมีข้อดีในส่วนที่การสร้างความสะดวก และกระจายการศึกษาระดับกว้างสู่ประชาชน เป็นวิธีการที่ดีในการให้ความรู้อย่างรวดเร็วแก่คนจำนวนมาก แต่มีข้อจำกัดตรงที่ นโยบายที่กำหนดให้เหมาะสม อย่างไร และยังสามารถมีการศึกษาโดยเดสมอนด์ เจ ดีแกน (Desmond J Keegan) จากมหาวิทยาลัยเฟิร์น (Fern University) ได้ทำการศึกษาเรื่องธรรมชาติของการศึกษาทางไกล (On the Nature of Distance Education) โดยมีผลสรุปที่สำคัญ คือ การเรียนการสอนทางไกลควรที่จะคำนึงถึงผู้เรียน เพราะผู้เรียนที่เรียนทางไกลนั้นจะมีลักษณะการเรียนการสอนที่แตกต่างกันไปจากการบรรยายในชั้นเรียน เพราะฉะนั้น การใช้สื่อการเรียนการสอนชนิดใด ควรจะมองดูถึงธรรมชาติของผู้เรียนด้วยว่า มีลักษณะเป็นอย่างไร เหมาะสมกับสื่อชนิดใด (choice of medium) นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงความแตกต่างของระบบการเรียนการสอนทางไกล ในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น รูปแบบของโรงเรียนทางไปรษณีย์ (The Correspondence School Model) รูปแบบการศึกษาแบบผสมผสานกัน (The Integrated Model) และในรูปแบบที่เรียกว่า ระบบสื่อหลากหลาย (The Multi – Media System)

การเรียนการสอนทางไกล เป็นกิจกรรมที่สถาบันการศึกษาจัดขึ้น เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนของประเทศได้รับการศึกษา เป็นวิธีการสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ห่างไกลกัน แต่มีการปฏิสัมพันธ์โดยเน้นระบบการใช้สื่อทุกชนิด ในการเชื่อมโยงความรู้ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งในการเรียนการสอนจะผ่านสื่อการสอนทางไกลทุกรูปแบบ เพราะเป็นการจัดรูปแบบการศึกษาที่เปิดโอกาสให้กับประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นระบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ตอบสนองความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะในโลกแห่งสังคมข่าวสารที่มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และเครือข่ายการสื่อสารข้อมูลที่เชื่อมโยงกันทั่วโลก เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและวิชาการ ปัจจุบันได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอน และอาศัยสื่อหรือเครือข่ายการสื่อสารดาวเทียมในการเผยแพร่ ซึ่งสามารถกระจายได้ทุกทิศทาง และเป็นไปอย่างรวดเร็ว การเรียนการสอนทางไกลค่อนข้างเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีคุณค่าในการแก้ปัญหาการศึกษา

2 ลักษณะสำคัญของการศึกษาทางไกล และผลดีผลเสียในการเรียนการสอนทางไกล

การศึกษาทางไกลเป็นการศึกษาที่ใช้สื่อการเรียนอย่างอื่นแทนสื่อบุคคล ฉะนั้น ลักษณะการเรียนจึงมิได้เกิดขึ้นจากการสอนในห้องเรียน โดยมีครูเป็นผู้สอน ลักษณะการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นจากสื่อที่ทำไว้และแจกจ่ายหรือให้บริการแก่ผู้เรียน ลักษณะเฉพาะของการศึกษาทางไกล (วิจิตรศรีธำ 2534 6-9) มีดังนี้

1 ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ห่างจากกัน การศึกษาทางไกลเป็นการจัดการศึกษาที่ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ห่างกัน มีโอกาสพบปะหรือได้รับความรู้จากผู้สอนโดยตรงหน้าน้อยกว่าการศึกษาตามระบบปกติ การติดต่อระหว่างผู้เรียนและผู้สอน นอกจากจะกระทำโดยผ่านสื่อต่างๆ แล้ว การติดต่อโดยตรงจะเป็นในรูปแบบของการเขียนจดหมายโต้ตอบกันมากกว่าการพบกันเฉพาะหน้าเฉพาะตัว

2 เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน การเรียนรู้ในระบบทางไกลจะเป็นการเรียนรู้ที่มีลักษณะที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน โดยผู้เรียนจะมีอิสระในการเลือกเรียนวิชา และเลือกเวลาเรียนตามที่ตนเห็นสมควร นอกจากนั้นก็กำหนดสถานที่เรียนของตนเองว่าจะเรียนเวลาใด ใช้สถานที่ใดเป็นสถานที่เรียน พร้อมทั้งการกำหนดวิธีการเรียนและการควบคุมการเรียนด้วยตนเอง วิธีการเรียนรู้จะเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากสื่อที่สถาบันการศึกษาจัดบริการ รวมทั้งสื่อเสริมในลักษณะอื่นที่ผู้เรียนจะหาเองได้

3 ใช้สื่อและเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการบริหารและบริการหลักการศึกษาทางไกลมีลักษณะที่ใช้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ แทนสื่อบุคคล การใช้สื่อบุคคลจะมีใช้เป็นส่วนเสริมจากการใช้สื่ออื่นๆ แต่จะไม่ใช้สื่อบุคคลเป็นสื่อหลักในการจัดการเรียนการสอนเหมือนการศึกษาตามปกติ

4 ดำเนินงานและควบคุมคุณภาพในรูปองค์คณะบุคคล การเรียนการสอนทางไกล ได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบ และวิธีการจัดการศึกษาในประเทศต่างๆ มากยิ่งขึ้น เพราะสามารถจัดการเรียนการสอน ตลอดจนบริการการศึกษาให้แก่ผู้เรียนได้มากกว่าและประหยัดกว่า ทั้งนี้เพราะไม่มีข้อจำกัดในเรื่องสัดส่วนครูต่อนักเรียนและอาคารสถานที่จัดการเรียนการสอน ในส่วนของคุณภาพได้มีการสร้างระบบและองค์กรขึ้นรับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตรและผลิตเอกสารการสอนตลอดจนสื่อการสอนประเภทต่างๆ รวมทั้งการออกข้อสอบ ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาอยู่ในรูปองค์คณะบุคคล และมีองค์กรหลายองค์กรรับผิดชอบในลักษณะการแบ่งงานซึ่งกันและกัน

5 มีการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ กระบวนการสอนได้รับการกำหนดและออกแบบขึ้นอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนจากหน่วยการสอน จากนั้นจะส่งต่อไปให้ผู้เรียน ส่วนการติดต่อที่มาจากผู้เรียนนั้น ผู้เรียนจะส่งกิจกรรมมายังสถานศึกษา ซึ่งหน่วยงานในสถานศึกษาจะจัดส่งกิจกรรมของผู้เรียนกลับไปตามระบบถึงผู้สอน เพื่อให้ผู้สอนตรวจตามมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ และจะมีการส่งผลการตรวจไปตามระบบและขั้นตอนจนถึงผู้เรียน

6 ใช้กระบวนการทางอุตสาหกรรมในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระไปสู่ผู้เรียนจำนวนมาก การศึกษาทางไกลเป็นการศึกษาที่ใช้สื่อประเภทต่างๆ แทนสื่อบุคคล สื่อที่ใช้มีหลายประเภทแตกต่างกันในการเสนอเนื้อหา การสอนและการจัดการสอนเป็นการจัดบริการให้แก่ผู้เรียนจำนวนมาก ฉะนั้น การดำเนินงานในการเตรียมและจัดส่งสื่อการสอน จึงต้องจัดทำในรูปกิจกรรมทางอุตสาหกรรม คือ มีการผลิตจำนวนมาก มีการนำเอาเทคนิคและวิธีการผลิตที่จัดเป็นระบบ และมีการดำเนินงานเป็นขั้นตอนตามระบบอุตสาหกรรมมาใช้

7 เน้นด้านการผลิตและจัดส่งสื่อการสอนมากกว่าการทำการสอนโดยตรง การสอนในระบบทางไกลเป็นการสอนคนจำนวนมาก วิชาที่เปิดสอนก็เป็นผลจากการร่วมมือกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญเนื้อหา อาจารย์ผู้สอน บรรณาธิการ ผู้ผลิต และผู้บริหาร นอกจากนี้สถาบันก็จะรับผิดชอบด้านการจัดส่งเอกสารและสื่อการสอน การประเมินผลการเรียนของผู้เรียนและการจัดสอนเสริมในศูนย์ภูมิภาค

8 มีการตั้งหน่วยงานและโครงสร้างขึ้นสนับสนุนการสอนและบริการผู้เรียน แม้ผู้เรียนและผู้สอนจะอยู่แยกห่างกันก็ตาม แต่ผู้เรียนก็จะได้รับการสนับสนุนในลักษณะต่างๆ ในบางกรณีมีการ

จัดตั้งศูนย์การศึกษาประจำท้องถิ่น หรือประจำภาคขึ้นเพื่อคอยสนับสนุนและให้บริการการศึกษา ด้วยการเชิญบุคลากรท้องถิ่นหรือใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเป็นส่วนเสริมของการจัดการศึกษาด้วย

9 ใช้การสื่อสารติดต่อแบบสองทาง แม้การจัดการศึกษาจะเป็นไปโดยใช้สื่อการศึกษา แต่การติดต่อระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ก็เป็นการติดต่อแบบสองทาง ซึ่งสถาบันการศึกษาจะติดต่อกับผู้เรียนโดยจดหมายและโทรศัพท์ ส่วนผู้เรียนก็จะติดต่อกับผู้สอนและสถาบันการศึกษาด้วยวิธีเดียวกัน สถาบันศึกษายังจัดให้มีการติดต่อกับผู้เรียนด้วยการจัดการสอนเสริม ซึ่งส่งผู้สอนไปสอนนักศึกษาตามศูนย์บริการประจำจังหวัดและท้องถิ่น ตามช่วงเวลาและวิชาที่สถาบันกำหนด

ผลดีผลเสียในการเรียนการสอนทางไกล

ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบการสอนทางไกลนี้ ทั้งผลดีและผลเสีย ซึ่งเป็นข้อจำกัดอยู่ในตัวระบบของมันเอง ซึ่ง (กร สภาว 2527 51 – 55) ได้สรุปไว้ ดังนี้

1 ผลดี

1 1 เป็นระบบการศึกษาที่สามารถขยายบริการทำให้ความรู้ไปสู่ผู้เรียนที่อยู่ห่างไกลได้ดีกว่าระบบอื่น

1 2 เปิดโอกาสการเรียนรู้อย่างกว้างขวางให้กับผู้ที่อยู่ห่างไกลแหล่งวิชาประเภทบุคคล ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเขาเหล่านั้นให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้นอย่างอิสระ

1 3 ความรู้จากแหล่งความรู้ถูกส่งออกไปถึงผู้เรียนถึงที่ทุกหนทุกแห่ง เป็นการสร้างแนวความคิดใหม่ในเรื่องการเรียนการสอนให้เกิดแก่คนทั่วไป

1 4 เป็นระบบการเรียนรู้ที่ฝึกให้คนมีวินัยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1 5 เมื่อพิจารณาในแง่ของการลงทุนการศึกษาแล้ว ก็จะพบว่า การให้การศึกษาในระบบทางไกลนี้เป็นการลงทุนที่ถูก เมื่อเทียบกับจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่รับบริการจำนวนมากแล้ว คุ่มค่ากับการลงทุน

2 ผลเสีย

2 1 ผู้สอนและผู้เรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง ทำให้เกิดความรู้สึกว่าขาดความอบอุ่นใกล้ชิด และเป็นกันเอง เหมือนกับการเรียนในชั้น เมื่อผู้เรียนเกิดปัญหาจากการเรียนก็ไม่สามารถซักถามผู้สอนได้โดยตรงในทันทีทันใด

2 2 ระบบการสอนทางไกล มีข้อจำกัดที่สำคัญในการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ไม่กว้างขวางและครอบคลุมประชากรที่รับบริการความรู้

ทั้งหมด การติดตามประเมินผลจะทำได้ในขอบเขตจำกัดกับกลุ่มประชากรที่ได้รับบริการ โดยลงทะเบียนเรียนเท่านั้น กลุ่มผู้ฟังทั่วไปยากที่จะติดตามประเมินผลออกมาได้อย่างชัดเจน

2 3 ข้อจำกัดของตัวสื่อทางไกลเอง ซึ่งระบบสื่อสารอาจขัดข้องทำให้ความรู้และบทเรียนแพร่กระจายไปได้ไม่ทั่วถึง เพราะการส่งวิทยุโทรทัศน์หรือแม้แต่ระบบไปรษณีย์เองยังไม่สามารถส่งบริการไปถึงได้ทุกหนทุกแห่ง หรือไปได้ถึงแต่ไม่ชัดเจน หรือไม่สม่ำเสมอ

3 ระบบการศึกษาทางไกลในต่างประเทศ

ประเทศญี่ปุ่น ใช้เวลาในการจัดเตรียมประเมินระบบทางไกล เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2512 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2528 มหาวิทยาลัยชื่อ มหาวิทยาลัยทางอากาศ (University of the Air) เปิดการสอนหลักสูตรที่เปิดสอนเป็นหลักสูตร 4 ปี นักศึกษามีทั้งที่เป็นผู้ใหญ่ทำงานแล้ว และนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยม เวลาศึกษาประมาณ 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แบ่งออกเป็นการศึกษาจากรายการวิทยุ 3 ชั่วโมง จากสื่อสิ่งพิมพ์ประมาณ 4 – 5 ชั่วโมง และไปรับสอนเพิ่มเติมจากศูนย์บริการการศึกษาอีกประมาณ 3 ชั่วโมง (เอี่ยม ฉายางาม 2534 13 – 23)

ประเทศเกาหลีใต้ พ.ศ. 2515 ได้จัดตั้งวิทยาลัยเพิ่มการสอนทางไปรษณีย์ขึ้นภายในมหาวิทยาลัยไซลแห่งชาติ สำหรับผู้สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ หลักสูตรเริ่มแรก 2 ปี ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาสามารถใช้เป็นคุณสมบัติสำหรับเข้ามหาวิทยาลัย ชั้นปีสูงๆ ระดับปริญญาตรีต่อไปได้ หลังจากนั้น 10 ปี ได้พัฒนาเป็นมหาวิทยาลัย ชื่อ Korea Air and Correspondence University มีวิชาให้เลือกเรียน 12 หลักสูตร สื่อที่ใช้ในการถ่ายทอดมีสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งมีการมอบหมายให้นักศึกษาทำงานส่งให้ตรวจสื่อรายการวิทยุกระจายเสียง ข้าราชการ การบรรยายเสริมปีละ 2 สัปดาห์ ณ ศูนย์บริการการศึกษาประจำท้องถิ่น (เอี่ยม ฉายางาม 2534 25 – 30)

ประเทศปากีสถาน พ.ศ. 2517 ได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิดชื่อ Allama Iqbal Open University (AIOU) เป็นมหาวิทยาลัยที่ให้การศึกษาโดยไม่ใช้เวลาเต็มสื่อที่ใช้ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุกระจายเสียง รายการโทรทัศน์ และสื่อการสอนเสริมตามศูนย์บริการศึกษามหาวิทยาลัย AIOU มุ่งให้การศึกษาคนหมู่มาก โดยไม่มุ่งปริญญาจุดเน้นที่ให้ คือ การฝึกหัดครูและการศึกษาทั่วไป (เอี่ยม ฉายางาม 2534 31 – 36)

ประเทศอินเดีย ใช้ระบบการศึกษาทางไกล เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาให้กว้างขวางขึ้น โดยจัดตั้งสถาบันการสอนทางไปรษณีย์ สังคมมหาวิทยาลัยนิวเดลี เมื่อปี พ.ศ. 2505 มีการจัดตั้งสถาบันประเภทนี้อย่างแพร่หลาย จนกล่าวได้ว่าในบรรดามหาวิทยาลัย 133 แห่ง มีประมาณร้อยละ 20 ที่มีสถาบันการสอนทางไปรษณีย์เปิดสอนทางด้านอักษรศาสตร์และพาณิชยศาสตร์ ส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากสื่อคุณภาพต่ำเสริมด้วยวิทยุกระจายเสียง และการสอน

เสริม ความน่าเชื่อถือในสถาบันการสอนทางไปรษณีย์ลดลง ความต้องการการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น จึงเกิดแนวคิดในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยทางไกลขึ้น โดยเฉพาะ พ ศ 2525 จัดตั้ง Andhra Pradesh Open University (APOU) และปี พ ศ 2528 มี India Gandhi National Open University (IGNOU) มีกฎหมายกำหนดเรื่องการประสานระบบการศึกษาทางไกลเพื่อการพัฒนาประเทศ (วิจิตร ศรีสะอ้าน 2523 21 - 24)

ประเทศจีน รัฐบาลขยายระบบการศึกษาทางไกลในประเทศอย่างรวดเร็ว เพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ด้านเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการปรับการศึกษาของประเทศให้ทันสมัย และเป็นมาตรการเร่งรัดสำหรับปรับระดับความรู้ของประชากรจำนวนมาก เป้าหมายที่กำหนด คือ ให้ประชากรได้รับความรู้จำนวนไม่น้อยกว่า 20 ล้านคน ในช่วง 15 ปี โดยเริ่มในปี พ ศ 2525 ด้วยจำนวนประมาณ 1 ล้านคน กระจายไปตามวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยที่มีการสอนทางไปรษณีย์กว่า 300 แห่ง ประมาณ 3 แสนคน อีกประมาณ 7 แสนคน เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Radio and Television University of China (RTYU) ระบบการรับนักศึกษาทางไกลของประเทศจีนใช้ระบบการคัดเลือกเกี่ยวข้องกับสถานที่ทำงาน ตั้งแต่ พ ศ 2529 มีการใช้ระบบสอบคัดเลือกนักศึกษา ส่วนใหญ่เป็นคณาจารย์ที่ได้รับอนุมัติให้ศึกษาเต็มเวลา ระบบการศึกษาทางไกลของประเทศจีนถือว่าได้ผลน่าพอใจ ความพยายามขยายระบบนี้จึงมีเรื่อยๆ โดยมีจุดเน้นที่คุณภาพของการจัดบริการการศึกษามหาวิทยาลัยวิทยุโทรทัศน์ต่างๆ ตระหนักว่าจำเป็นต้องปรับปรุงคุณภาพสื่อสิ่งพิมพ์เป็นระยะๆ การสนับสนุนนักศึกษาให้รู้จักริเริ่มและคิดด้วยตนเอง นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถาบันบางแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยเซี่ยงไฮ้ สนใจให้การศึกษาด้วยระบบทางไกลมากกว่าระบบทางไกล เน้นหลักสูตรระยะสั้นมากกว่าระยะยาว โลว์ (Lowe 1982 191 – 192)

ประเทศฮ่องกง จัดระบบการศึกษาทางไกลเนื่องจากสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่สามารถรับนักศึกษาเพิ่มขึ้น ต้องปล่อยให้ออกไปเรียนต่างประเทศ พ ศ 2532 รัฐบาลฮ่องกงตั้งสถาบันชื่อว่า The Open Learning of Institute of Hong Kong (OLI) สถาบันเปิดแห่งฮ่องกงนี้ใช้หลักสูตร และวัสดุการศึกษาที่คัดเลือกนำเข้าจากประเทศต่างๆ ที่ใช้ภาษาอังกฤษแทนการพัฒนาและผลิตเอง หลักสูตรระดับปริญญาตรีนี้เปิดสอนโดยใช้สื่อผสมประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ รายการวิทยุ กระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ วีดิทัศน์ และคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (วิจิตร ศรีสะอ้าน 2523 21 – 24)

ประเทศอินโดนีเซีย ก่อน พ ศ 2527 แม้มหาวิทยาลัยรัฐมีอยู่ถึง 44 แห่งแต่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้เพียงพอ โดยเฉพาะผู้อยู่ตามเกาะต่างๆ รัฐบาลอินโดนีเซีย สมัยประธานาธิบดีซูฮาร์โต จึงจัดตั้งมหาวิทยาลัยชื่อ Universitas Terbuka (UT) ขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย

แห่งที่ 45 ซึ่งได้ใช้ระบบการศึกษาทางไกล หลักสูตรที่เปิดสอนมีทั้งระดับปริญญาตรี และอนุปริญญา สื่อที่ใช้ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และการสอนเสริมภาคการศึกษาละ 2 ครั้ง ก่อนสำเร็จการศึกษาต้องผ่านการสอบที่เรียกว่า การสอบประมวลความรู้ (Comprehensive examination) (วิจิตร ศรีสะอ้าน 2523 30)

ประเทศศรีลังกา เป็นประเทศที่มีมหาวิทยาลัยเปิด นอกจากจัดหลักสูตรระดับปริญญาตรี อนุปริญญา และประกาศนียบัตร ทั้ง 3 ระดับ ยังเป็นผู้นำในการจัดเปิดสอนวิศวกรรมศาสตร์ในระดับปริญญาโทในภูมิภาคเอเชียอีกด้วย ระบบการสอนใช้สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อโสตทัศน์ที่มหาวิทยาลัยส่งให้ทางไปรษณีย์ นักศึกษาเรียนด้วยตนเองการเข้ารับการสอนในชั้นเรียน การเข้าร่วมสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการหรือปฏิบัติงานสนาม โดยมีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (เลียม ฉายางาม 2534 67)

ในประเทศออสเตรเลียได้รับผลประโยชน์จากการศึกษาทางไกล เนื่องด้วยประชากรที่มีอยู่ห่างไกลกัน มหาวิทยาลัยครีนส์แลนด์ทำการสำรวจ และมหาวิทยาลัยออสเตรเลียตะวันตก พบว่าการนำดาวเทียมมาใช้จะเป็นประโยชน์มากในระบบการศึกษาทางไกลของออสเตรเลีย มหาวิทยาลัยปาปัวนิวกินี โดย จี เอส เคลีย์ (G S Kaeley) มีผลสรุปว่าวิธีการสอนทางไกลสามารถจัดหาวิธีการที่ถูกต้อง และกว้างขวางกว่าในการจัดการฝึกอบรมของครู และสามารถช่วยเหลือในการปรับปรุงมาตรฐานการสอนในหลายวิชา โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เฮสลอป (Heslop 1984 70 – 76)

โบเดน (Boden 1984 180) กล่าวถึงสื่อที่มีบทบาทในปาปัวนิวกินี คือ วิทยุ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติแบบดั้งเดิมของชาวชนบท ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมวิถีชีวิต สิ่งเหล่านี้ต้องการการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เข้ากับความจริงก้าวหน้าสมัยใหม่ ระบบการกระจายเสียงของปาปัวนิวกินี นำมาซึ่งความเป็นเอกภาพของประเทศ ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญต่อท้องถิ่นด้วย

ดังนั้น จากการที่ได้ศึกษาระบบการศึกษาทางไกลต่างประเทศก็พอสรุปได้ว่า ในระบบการเรียนการสอนทางไกลจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้น จากการศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยระบบการสอนทางไกลของดิกส์ (กาญจนา บุญอาร์ักษ์ 2528 27, อ้างอิงจาก Dicks 1981 145) พบว่า การใช้เวลาทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์และทัศนคติของผู้เรียน และได้มีการศึกษาการดำเนินงานของวิทยาลัยที่ซิดาโกในประเทศสหรัฐอเมริกาให้ข้อยืนยันว่า สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนที่บ้านสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนในชั้นอย่างมีนัยสำคัญ เพราะนักศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งเรียนที่บ้านมีแรงจูงใจและวุฒิภาวะสูงกว่า และเมื่อเปรียบเทียบการเรียนในรายการเดียวกัน ผู้เรียนที่บ้านมีสัมฤทธิ์ผลสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนจากโทรทัศน์ในชั้นเรียน

4 ระบบการศึกษาทางไกลในประเทศไทย

การศึกษาทางไกลเน้นการศึกษาด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเลือกเรียนและเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของตนเอง ระบบการจัดการศึกษาทางไกลจึงจะต้องมีการจัดการที่เป็นระบบที่มีขั้นตอนที่ชัดเจน และมีคุณภาพเป็นที่แน่ใจได้ว่าผู้เรียนจะเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามมาตรฐานทางวิชาการเช่นเดียวกับการศึกษาในรูปแบบอื่น (ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม กรมการศึกษานอกโรงเรียน ม.ป.ป. 12-15)

สำหรับประเทศไทยนั้น การศึกษาทางไกลได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาอย่างจริงจังในประมาณปี พ.ศ. 2518 โดยแบ่งลักษณะการพัฒนากิจการของการศึกษาทางไกลเป็น 2 ระดับ คือ

- 1 การศึกษาทางไกลระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา
- 2 การศึกษาทางไกลระดับอุดมศึกษา

1) การศึกษาทางไกลระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา

ประเทศไทยเริ่มนำการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์เข้ามาดำเนินการในปี พ.ศ. 2518 โดยกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา ร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมวิชาการ (ซึ่งต่อมาได้รวมหน่วยงานเข้าด้วยกันเป็นกรมการศึกษานอกโรงเรียน) ได้เสนอโครงการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกโรงเรียน ในการดำเนินงานนั้นได้มีการทดลองใช้วิทยุกระจายเสียงเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2519) ลักษณะของรายการเป็นรายการทั่วไปและรายการเรียนโดยรายการทั่วไปจัดให้กับกลุ่มผู้รับชมรับฟังทั้งในเมืองและชนบท ให้บริการความรู้ทั่วไป และส่งเสริมให้เกิดความคิดใหม่ๆ ในเรื่องการเกษตร ธรรมจริยา ภูมิปัญญา อนามัย และการวางแผนครอบครัว ในส่วนของรายการเรียน จัดให้มีหลักสูตรที่แน่นอน มีระบบการลงทะเบียน มีการพบกลุ่มกับวิทยากรประจำกลุ่มในระหว่างปี พ.ศ. 2520 – 2524 ได้ทดลองจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 3 – 4 และการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ กลุ่มสนใจรูปแบบการจัดนั้นใช้สื่อ 3 ชนิด คือ คู่มือเรียน รายการวิทยุ และการพบกลุ่มกับครูประจำกลุ่ม ในช่วงแรกใช้สถานีวิทยุกระจายเสียงของท้องถิ่นเป็นหลัก ต่อมาเมื่อกรมประชาสัมพันธ์ได้จัดตั้งวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาขึ้น จึงได้ใช้สถานีวิทยุแห่งนี้กระจายเสียง เพื่อการศึกษาของโครงการดังกล่าว ต่อมาในปี พ.ศ. 2519 ได้ทดลองหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 5 ทางวิทยุและไปรษณีย์ขึ้นด้วย จนถึงปี พ.ศ. 2530 กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรสายสามัญขึ้นแบ่งเป็นระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอน

ปลาย โดยวิธีเรียน 3 วิธี คือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนด้วยตนเอง และวิธีเรียนทางไกล ซึ่งพัฒนามาจากการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์

ก่อนที่จะมีการพัฒนาการศึกษาทางไกลในรูปแบบของโครงการการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์นั้น เมื่อ พ.ศ. 2507 ได้มีการทดลองใช้วิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว โดยจัดรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและรายการวิทยุโรงเรียนขึ้นให้บริการแก่การศึกษาในระบบโรงเรียน และจัดรายการวิทยุเพื่อการศึกษาขึ้นให้บริการความรู้แก่ประชาชนทั่วไป ออกอากาศที่สถานีวิทยุศึกษา (ปัจจุบันสังกัดศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษากกรมการศึกษานอกโรงเรียน)

ในปัจจุบันการศึกษาทางไกลในระดับที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา ดำเนินการโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ขณะนี้ใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2532 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530 การเรียนจะมีสื่อหลัก คือ แบบเรียนหรือคู่มือเรียน ให้ผู้เรียนศึกษาและทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง และใช้รายการวิทยุเสริมความรู้ในแต่ละหมวดวิชาออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เครือข่าย 2 (สวศ 2) และนอกเหนือไปจากสื่อแบบเรียนและรายการวิทยุแล้ว ยังจัดให้ผู้เรียนได้พบกลุ่ม ซึ่งจะได้พบกับเพื่อนที่เรียนหลักสูตรเดียวกัน ทั้งต่างวัย ต่างอาชีพ เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขวางมาก มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีและจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาของตนในการพบกลุ่มจะมีครูประจำกลุ่ม ช่วยเหลือให้คำแนะนำในการเรียน การทำกิจกรรมร่วมกัน การพบกลุ่มนี้จะพบกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง มีสื่อแบบเรียนให้หมุนเวียนยืมเรียน ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาจะได้รับการยกเว้นค่าเล่าเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นผู้เรียนจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าเล่าเรียน 995 บาท ตลอดหลักสูตร และในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายก็จะเสียค่าเล่าเรียน 2,335 บาท ตลอดหลักสูตร ปัจจุบันมีผู้เรียนการศึกษาทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 511,895 คน จำแนกเป็นระดับประถมศึกษา จำนวน 36,214 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 345,248 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 130,433 คน (ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม ม.ป.ป.)

2) การศึกษาทางไกล

ปี พ.ศ. 2519 ทบวงมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้มีการหารือเพื่อพัฒนาการสอนระบบเปิดโดยใช้สื่อการสอนต่างๆ ขึ้น และลดระบบการสอนแบบชั้นเรียนลงแต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างจริงจัง ต่อมาทบวงมหาวิทยาลัยจึงดำริจะจัดตั้งมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนโดยระบบทางไกลขึ้น ในปี พ.ศ. 2519 โดยมีวัตถุประสงค์จะให้การศึกษาและส่งเสริมวิชาการ

และวิชาชีพชั้นสูง เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเพิ่มพูนวิทยฐานะตามความต้องการของสังคม นอกจากนั้นก็ทำการวิจัย ค้นคว้า เพื่อทำนุบำรุงวัฒนธรรม และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีงาม เพื่อคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติไทย มหาวิทยาลัยเปิดแห่งนี้จะให้บริการทางการศึกษาทั้งประเภทให้ปริญญาและประเภทไม่ให้ปริญญา ซึ่งในการบริการทั่วไป กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้มีงานทำแล้ว และผู้ที่ยังไม่มีงานทำที่ประสงค์จะเพิ่มพูนความรู้ในระดับปริญญา รวมทั้งการให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปในรูปของการศึกษาต่อเนื่อง โดยหลักการและวัตถุประสงค์ดังกล่าว รัฐบาลจึงได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชขึ้นดำเนินการจัดการศึกษาดังกล่าว

ปัจจุบันการจัดการศึกษาทางไกลระดับอุดมศึกษานั้นมีหน่วยงานหลักที่จัดการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นสถาบันการศึกษาที่ไม่มีชั้นเรียนของตนเอง ให้การศึกษาโดยใช้ระบบสื่อการสอนทางไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือวิธีการอย่างอื่นที่ผู้ศึกษาสามารถเรียนได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนปกติ โดยยึดโครงสร้างสื่อการสอนที่ยึดสื่อสิ่งพิมพ์เป็นแกนการผลิตและใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาระบบการศึกษาทางไกลยึดหลักการดังนี้

- 1) มีระบบการผลิตสื่อที่ผ่านการตรวจสอบและวิจัยหาประสิทธิภาพแล้วสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพผู้เรียน และความพร้อมด้านพื้นฐานของสังคม
- 2) ใช้สื่อประสมในรูปของชุดการเรียนทางไกล
- 3) ผลิตและเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับโครงสร้างพื้นฐาน สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และของประเทศ
- 4) จัดระบบการใช้สื่อในแต่ละประเภทให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน และสนับสนุนกันและกัน ระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชใช้การเรียนการสอนโดยสื่อประสม ได้แก่

4 1 สื่อหลัก ได้แก่ ตำราและสื่อการเรียน

4 2 สื่อเสริม ได้แก่ รายการวิทยุ และโทรทัศน์ ปัจจุบันส่งกระจายเสียงทางสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

4 3 การสอนเสริม โดยมีอาจารย์ผู้สอนเสริมไปพบกับนักศึกษาเป็นระยะๆ

นอกจากนี้ยังได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษาอีก เช่น จัดเทปเสียง วิดีโอเทปบริการ ห้องสมุดโดยจัดเป็นมุม มสธ ในห้องสมุดประชาชน การฝึกภาคปฏิบัติ และการให้คำปรึกษา แนะนำ เป็นต้น

นอกเหนือจากการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชแล้ว กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมการฝึกหัดครูยังได้จัดทำโครงการศูนย์การศึกษาสำหรับครู

ประจำการทางวิทยุไปรษณีย์ขึ้น โดยจัดในลักษณะให้การศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และวิทยฐานะ ในระหว่างประจำการ ให้มีความรู้ถึงในระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ โครงการดังกล่าว พัฒนาขึ้นมาจากการสอนวิชาชุดครู พม พกศ ซึ่งกรมการฝึกหัดครูจัดขึ้นแต่เดิม สื่อหลักที่ใช้ในการจัดการศึกษา ของโครงการนี้ ได้แก่ ตำราเรียน สื่อประกอบการเรียน การพบกลุ่ม สอนเสริมโดยครูและผู้เรียน ติดต่อกันทางไปรษณีย์เป็นหลัก

นอกเหนือจากนี้ในปี พ ศ 2539 ทบวงมหาวิทยาลัยได้พัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลให้ กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยจัดทำในรูป "โครงการวิทยาเขตสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการขยายโอกาสทาง การศึกษาระดับอุดมศึกษาให้เป็นไปอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในภูมิภาค" โครงการนี้มีระยะเวลา ดำเนินการ 3 ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2539 – 2541 ด้วยงบประมาณ 3,000 ล้านบาท การ ดำเนินการในโครงการนี้ประกอบด้วย การจัดสร้างทางด้วยสารสนเทศทางการศึกษา และติดตั้ง ระบบการเรียนการสอนทางไกล ในมหาวิทยาลัย / สถาบันหลักที่เป็นแม่ข่ายให้ครบทั้ง 22 แห่ง และในวิทยาเขตลูกข่าย 30 จังหวัด โดยเครือข่ายเส้นใยแสง ส่วนการปรับปรุงเครือข่ายภายใน มหาวิทยาลัย (Campus Network) ให้สามารถสื่อสารกันได้ระหว่างคณะ ภาควิชา ด้วย เครือข่ายเส้นใยแสงเช่นกัน เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารข้อมูลวิชาการและวิจัยและติดตั้งระบบ วีดิทัศน์เมื่อต้องการ (Video on Demand) เพื่อให้ นักศึกษาสามารถทบทวนบทเรียนได้ทุกเวลา ด้วยตนเองตามความต้องการ

จากความเป็นมาที่กล่าวมาแล้วสามารถสรุปวิวัฒนาการของการศึกษาทางไกลของ ประเทศไทยได้ดังนี้

พ ศ 2495	เริ่มจัดการสอนวิชาชุดครูทางไปรษณีย์ของกรมฝึกหัดครู
พ ศ 2507	เริ่มทดลองโครงการการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ โดยเทศบาลนคร กรุงเทพมหานครร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ
พ ศ 2518	กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา ร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมวิชาการ เสนอโครงการวิทยุ และไปรษณีย์เพื่อการศึกษา นอกโรงเรียน โดยทดลองใช้วิทยุกระจายเสียงเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน การสอน
พ ศ 2519	ทบวงมหาวิทยาลัยหรือร่วมกับมหาวิทยาลัยรามคำแหงพัฒนาการสอน ระบบเปิด ทบวงมหาวิทยาลัยดำริจัดตั้งมหาวิทยาลัยที่สอนโดยระบบ การศึกษาทางไกล

- พ ศ 2520 ทดลองจัดการศึกษาทางวิทยุไปรษณีย์หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 – 4 และการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จกลุ่มสนใจ โดย กรมการศึกษานอกโรงเรียน
- พ ศ 2521 ทบวงมหาวิทยาลัยจัดตั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชจัดสอนใน ระดับอุดมศึกษาโดยใช้ระบบการศึกษาทางไกล
- พ ศ 2522 กรมการฝึกหัดครูตั้งศูนย์การศึกษาสำหรับครูทางวิทยุไปรษณีย์
- พ ศ 2527 กรมส่งเสริมการเกษตรจัดตั้งโรงเรียนเกษตรทางอากาศ
- พ ศ 2529 กรมการศึกษานอกโรงเรียนทดลองหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จ ระดับที่ 5 ทางวิทยุ และไปรษณีย์
- พ ศ 2530 กรมการศึกษานอกโรงเรียนพัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสาย สามัญ 3 ระดับ 3 วิธีเรียน ได้แก่ ชั้นเรียน ทางไกล และตนเอง
- พ ศ 2536 กรมการศึกษานอกโรงเรียนศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษา ทางไกลโดยใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม
- พ ศ 2539 ทบวงมหาวิทยาลัยจัดทำโครงการวิทยาเขตสารสนเทศ โดยใช้ระบบ เครือข่ายเส้นใยแสง ในสถาบันอุดมศึกษา 22 แห่ง

ปัจจุบันการศึกษาทางไกลได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางด้วยเหตุผลที่สำคัญหลาย ประการ ได้แก่

1 การศึกษาทางไกลให้โอกาสแก่ผู้พลาดโอกาสทางการศึกษา เพราะหลักการของการจัด การศึกษาทางไกลให้อิสระแก่ผู้เรียนในการเลือกเรียนได้ตามโอกาสที่เหมาะสมไม่จำเป็นจะต้อง เรียนตามข้อจำกัดในระบบโรงเรียน

2 การศึกษาทางไกลเป็นการให้การศึกษาที่ถึงตัวผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว เพราะการศึกษา ทางไกลใช้สื่อที่มีอยู่ในสังคมทุกชนิด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้สื่อที่มีอยู่รอบตัวใน ชีวิตประจำวัน สื่อสำหรับการเรียนรู้โดยเฉพาะสิ่งพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ การเรียนจากการศึกษา ทางไกลจึงมีความยืดหยุ่นและคล่องตัวสำหรับผู้เรียน ไม่ต้องกังวลในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ไปเรียน

3 การศึกษาทางไกลเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนากำลังคน โดยเฉพาะการให้ การศึกษาที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในลักษณะของการศึกษาก่อนประจำการ (Pre – Service Training) ซึ่งสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วให้แก่กลุ่มเป้าหมายจำนวนมาก นอกจากนี้การศึกษาทางไกลยังสามารถจัดการศึกษาในระหว่างประจำการ (In – Service Training)

ให้กับกำลังคนในวัยแรงงานในลักษณะของการศึกษาต่อเนื่องได้อีกประการหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และวิทยาการใหม่ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพได้ด้วย

4 การศึกษาทางไกลสามารถตอบสนองความต้องการทางการศึกษาได้มากกว่าศึกษาในระบบโรงเรียน เพราะการศึกษาทางไกลไม่จำกัดชั้นเรียน ไม่มีสถานศึกษาแน่นอน

5 การศึกษาทางไกลสอดคล้องกับหลักการของการศึกษาตลอดชีวิต เพราะหลักการของการศึกษาตลอดชีวิตถือว่าการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์ มนุษย์จึงควรจะได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย

5 หลักการของการศึกษาทางไกล

การศึกษาทางไกลนั้นเป็นวิธีการในการจัดการศึกษาวิธีหนึ่ง ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้เรียนและผู้สอนไม่ได้เผชิญหน้ากันแบบการเรียนในชั้นเรียน แต่ผู้สอนส่งผ่านความรู้ไปยังผู้เรียนโดยสื่อประเภทต่างๆ ให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง โดยผู้เรียนสามารถกำหนดเวลา จัดแบ่งเวลาในการศึกษาของตนเอง ควบคุมการเรียนด้วยตนเอง จากการศึกษารายละเอียดของการศึกษาทางไกลสามารถสรุปหลักการสำคัญของการศึกษาทางไกลได้ ดังนี้ (สุมาลี สังข์ศรี 2539 96 – 99)

1 เป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ห่างกัน เนื่องจากการศึกษาทางไกลเน้นการเรียนการสอนโดยใช้สื่อต่างๆ เป็นหลัก ดังนั้น ผู้สอนหรือผู้ให้ความรู้จะถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ต่างๆ ออกมาในรูปของสื่อแล้วส่งไปยังผู้เรียน โดยผู้เรียนไม่ต้องมาพบผู้สอนโดยตรง ผู้เรียนจะเรียนด้วยตนเองจากสื่อต่างๆ สถาบันการศึกษา ผู้จัดการศึกษาทางไกลอาจจะมีการกำหนดให้ผู้เรียนได้พบกับผู้สอนบ้างเป็นครั้งคราว แต่ส่วนใหญ่จะใช้เวลาศึกษาจากสื่อด้วยตนเอง

2 เป็นการเรียนการสอนที่เน้นการศึกษาด้วยตนเอง การที่กล่าวว่าเป็นการเรียนการสอนที่เน้นการศึกษาด้วยตนเอง เพราะโดยวิธีการของการศึกษาทางไกลนั้นผู้เรียนจะเป็นผู้กำหนดเวลาศึกษาหาความรู้จากสื่อต่างๆ ด้วยตนเอง กำหนดสถานที่เรียนเรียง กำหนดเวลาหยุดพักเอง ผู้เรียนจะศึกษาและทำกิจกรรมเสริมต่างๆ ตามเวลาที่ผู้เรียนสะดวกหรือมีความพร้อม อาจจะไปศึกษาที่บ้านหรือที่ทำงานหรือที่อื่นๆ ตามความสะดวก โดยผู้เรียนไม่ต้องเรียนตามตารางสอนไม่ต้องเรียนตามช่วงเวลา และสถานที่ที่สถาบันหรือครูเป็นผู้กำหนด การเรียนการสอนไม่ได้เกิดขึ้นในห้องเรียนโดยมีครูเป็นศูนย์กลาง

3 มีการใช้สื่อประเภทต่างๆ เป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษา การเรียนการสอนจะกระทำด้วยการใช้สื่อประเภทต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ เทปเสียง คอมพิวเตอร์ ดาวเทียม ฯลฯ เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ อาจมีการใช้สื่อบุคคลบ้างเป็น

ครั้งคราว เป็นการเสริมสื่อดังกล่าวมาแล้ว การใช้สื่อต่างๆ นั้นมีทั้งการใช้สื่อประเภทใดประเภทหนึ่งเพียงสื่อเดียวหรืออาจใช้สื่อหลายๆ ประเภทผสมผสานกัน นอกจากนี้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับสถาบันการศึกษาก็จะใช้การติดต่อผ่านสื่อต่างๆ ด้วยเช่นกัน เช่น จดหมาย โทรศัพท์ โทรสาร เป็นต้น

4 มีการจัดเตรียมสื่ออย่างเป็นระบบก่อนเริ่มการเรียนการสอน ด้วยวิธีการของการศึกษาทางไกล คณะผู้รับผิดชอบหรือสถาบันผู้จัดการศึกษาทางไกลจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในระบบการจัดการศึกษาทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของระบบการเรียนการสอนนี้จะต้องพร้อมจะต้องผลิตสื่อแต่ละชนิดให้แล้วเสร็จก่อน จึงจะเริ่มรับนักศึกษาได้ ซึ่งต่างจากการเรียนการสอนแบบชั้นเรียน ซึ่งมีครูเป็นหลัก ถ้าครูพร้อมก็สามารถดำเนินการเรียนการสอนได้เลย สื่อเป็นส่วนประกอบเท่านั้นอาจจะจัดเตรียมภายหลังได้

5 เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญเป็นทีม ในการผลิตเนื้อหาของวิชาหนึ่งๆ เพื่อถ่ายทอดสู่สื่อประเภทต่างๆ นั้น ส่วนใหญ่จะใช้ผู้สอน หรือผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาในวิชานั้นๆ หลายคนร่วมเขียนร่วมผลิต ซึ่งนับได้ว่าเป็นการประกันคุณภาพ ประกันมาตรฐานเนื้อหาของวิชานั้นได้ นอกจากนั้นในขั้นตอนอื่นๆ ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตรการจัดส่งสื่อไปยังผู้เรียน และการประเมินผลการเรียนก็มีการดำเนินการโดยผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญเป็นทีมเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพของระบบการเรียนการสอนโดยวิธีนี้

6 เป็นการเรียนการสอนที่จัดแก่ผู้เรียนเป็นจำนวนมาก สามารถจัดให้แก่ผู้เรียนได้ทั้งประเทศ การจัดการศึกษาด้วยวิธีการศึกษาทางไกลนั้นสามารถจัดให้แก่ผู้เรียนได้คราวละมาก ๆ โดยไม่จำกัดจำนวน สามารถจัดให้แก่ผู้เรียนได้ทั่วประเทศ ซึ่งต่างจากการเรียนการสอนแบบชั้นเรียน ชั้นเรียนหนึ่งๆ จะมีผู้เรียนได้จำนวนหนึ่งเท่านั้น

7 มีการจัดเครือข่ายเพื่อให้บริการสนับสนุนการศึกษา ในการจัดการศึกษาด้วยวิธีการศึกษาทางไกลนั้น หน่วยงานหรือสถาบันผู้จัดส่วนใหญ่จะจัดให้มีเครือข่ายในระดับท้องถิ่น เพื่อให้บริการสนับสนุนการศึกษาของผู้เรียน เช่น อาจเป็นสถานที่ที่ผู้เรียนมากพบกับผู้สอนเป็นครั้งคราว เป็นสถานที่ที่ผู้เรียนมาขอใช้บริการสื่อประเภทต่างๆ หรือผู้เรียนมาขอคำแนะนำปรึกษา มาขอรับข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการเรียน เป็นต้น

รูปแบบการจัดการศึกษาโดยวิธีการศึกษาทางไกล (สุมาลี สังข์ศรี 2539 106-110)

การศึกษาทางไกลนั้นเป็นวิธีการถ่ายทอดความรู้หรือการเรียนการสอนหรือวิธีการจัดการศึกษาที่ใช้สื่อเป็นตัวกลางในการส่งผ่านความรู้หรือประสบการณ์มากกว่าการสอนแบบชั้นเรียน ซึ่งผู้เรียนจะเรียนกับครูประจำวิชา

การใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดความรู้ หรือที่เรียกว่าวิธีการศึกษาทางไกลนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ การใช้สื่อเดี่ยว และการใช้สื่อประสม

1 การใช้สื่อเดี่ยวเป็นการใช้สื่อเพียงอย่างเดียวหนึ่งเท่านั้นในการส่งผ่านหรือถ่ายทอดความรู้จากครู อาจารย์ไปยังผู้รับหรือนักศึกษา อาจจะใช้สื่อประเภทใดก็ได้ เช่น การเรียนการสอนทางไปรษณีย์ (ชื่อเรียกในสมัยก่อน) ใช้เพียงสื่อสิ่งพิมพ์เท่านั้น เพราะเชื่อว่า สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ ถ้าเขียนหรือเรียบเรียงให้ดี ใช้เทคนิควิธีการที่ถูกต้อง ผู้เรียนจะเรียนได้ด้วยตนเอง โดยต้องการความช่วยเหลือจากผู้สอนน้อยที่สุด หรืออาจไม่จำเป็นต้องพบกับผู้สอนเลย การสอนภาษาทางวิทยุกระจายเสียงเป็นการใช้วิทยุกระจายเสียงเพียงอย่างเดียวในการถ่ายทอดความรู้ หรือในบางประเทศได้มีโรงเรียนทางอากาศขึ้น มีการจัดทำบทเรียนทางวิทยุโทรทัศน์เข้ามาใช้ในการเรียนการสอน นับว่าเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพเพราะมีทั้งภาพและเสียงต่อมาได้มีผู้พัฒนาโทรทัศน์ที่มีสีสันขึ้น ทำให้น่าสนใจมากขึ้น ดังเช่นในประเทศญี่ปุ่น เยอรมัน มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยโทรทัศน์

2 การใช้สื่อประสม คือ การใช้สื่อหลายๆ ชนิด ประกอบกันในการถ่ายทอดความรู้ อาจจะไม่เลือกสื่อชนิดหนึ่งเป็นสื่อหลักแล้วใช้สื่ออื่นๆ ให้ความรู้เสริมด้วยการที่สื่อประเภทต่างๆ ได้รับการพัฒนาให้มีความก้าวหน้าทันสมัยมากยิ่งขึ้น และประกอบกับได้มีการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการใช้สื่อประเภทต่างๆ ในการเรียนการสอนทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า "สื่อแต่ละประเภทต่างมีจุดดีและจุดด้อย จะใช้สื่อประเภทใดประเภทหนึ่งเพียงอย่างเดียวย่อมไม่บังเกิดประสิทธิภาพโดยสมบูรณ์ การใช้ชั้นเรียนเป็นสื่อการสอนโดยมีการพบปะระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนเป็นประจำ เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมาก แต่ทำได้จำกัด และอาจไม่เหมาะกับคนในบางช่วงอายุ เอกสารสิ่งพิมพ์แม้จะมีใช่เป็นของใหม่แต่ก็ยังสามารถจะใช้เป็นสื่อหลักได้อยู่ โดยเฉพาะผู้เรียนที่อ่านออกเขียนได้ สื่อประเภทวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์อาจสร้างความสนใจ ผู้เรียนได้ดี แต่ก็เป็นสื่อที่ผู้เรียนต้องฟังความสนใจที่รายการสูง และต้องติดตามให้ทัน มิฉะนั้นบทเรียนก็จะผ่านไป นอกเสียจากมีการอัดรายการไว้ จึงจะสามารถนำมาทบทวนตามความซ้ำเร็วของการเรียนรู้ของแต่ละคนได้ และถ้าจะทำเช่นนั้นก็อาจมีค่าใช้จ่ายสูง ในการจัดการศึกษาระบบเปิดในปัจจุบัน จึงหันมาเน้นการใช้ "สื่อประสม" แทนที่จะใช้สื่อเฉพาะอย่างหนึ่งอย่างใดแต่เพียงอย่างเดียว กล่าวคือ ได้มีการประยุกต์เอาสื่อทางด้านไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และการสอนเสริมมาจัดเป็นระบบสื่อประสม โดยถือสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นแกนกลางและใช้สื่ออื่นๆ เป็นสื่อประกอบ ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนน่าสนใจ และมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่า "สื่อประสม" ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพของการศึกษาทางไกลเป็นอเนกประการ"

ด้วยสาเหตุดังกล่าวจึงได้มีการใช้สื่อประสมในการศึกษาทางไกลกันมากขึ้น สถานศึกษาหรือหน่วยงานผู้จัดการศึกษาโดยวิธีทางไกลบางแห่งสื่อประสมเพียง 2 – 3 ชนิดเท่านั้น เช่น ใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลักใช้การสอนเสริมหรือการพบกลุ่มเป็นสื่อเสริม หรือใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลักแล้วใช้เทปเสียง รายการวิทยุกระจายเสียง รายการโทรทัศน์ และการสอนเสริมเป็นสื่อเสริม หรือบางแห่งใช้รายการโทรทัศน์เป็นสื่อหลักใช้สื่อสิ่งพิมพ์ และการพบกลุ่มเป็นสื่อเสริม เป็นต้น

ในการใช้สื่อประสมเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้นี้สถาบันแต่ละแห่งหรือแต่ละประเทศอาจจะใช้สื่อหลักต่างๆ กันออกไป และใช้สื่อเสริมต่างกันออกไปแต่อย่างไรก็ตาม สามารถแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบย่อยๆ คือ 1) แบบที่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก 2) แบบที่ใช้วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อหลัก และ 3) แบบที่ใช้สื่อคอมพิวเตอร์เป็นสื่อหลัก

1) รูปแบบที่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก เป็นการสอนโดยวิธีทางไกลที่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบของเอกสารประกอบการสอนประเภทแบบเรียนแบบโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาและแบบฝึกหัดปฏิบัติเป็นสื่อหลัก ในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่กลุ่มเป้าหมายหรือนักศึกษา และใช้สื่ออื่นๆ เช่น สื่อโสตทัศน์ ได้แก่ เทปเสียง วิดิทัศน์ ภาพยนตร์ แผ่นใส สไลด์ สื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และการสอนเสริมเป็นสื่อเสริมโดยสื่ออื่นๆ เหล่านี้จะผลิตขึ้นเพื่อเป็นการเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่ศึกษาจากสื่อสิ่งพิมพ์ได้ดียิ่งขึ้น สถาบันการศึกษาทางไกลที่ใช้ระบบนี้ คือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยเปิดของอังกฤษ และมหาวิทยาลัยเปิดอื่นๆ อีกประมาณ 15 แห่ง

2) รูปแบบที่ใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อหลัก หมายถึง การสอนโดยวิธีทางไกลที่ใช้สื่อวิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ หรือทั้งวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เป็นหลักในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์สู่กลุ่มเป้าหมาย และการใช้สื่อเสริมประเภทต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ (เทปเสียง วิดิทัศน์ ภาพยนตร์ แผ่นใส สไลด์) การสอนเสริม และสื่อโทรคมนาคม โดยสื่อเสริมนี้จะมีเนื้อหาสอดคล้องกับสื่อหลัก และจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในสื่อหลักได้ดียิ่งขึ้น เช่น หลังจากผู้เรียนได้เรียนจากรายการวิทยุกระจายเสียงหรือรายการวิทยุโทรทัศน์ไปแล้ว จะมีเอกสารสรุปเนื้อหาพร้อมทั้งแบบฝึกหัด ซึ่งเป็นสื่อเสริมส่งไปให้ผู้เรียนอ่านเพิ่มเติม และฝึกทำแบบฝึกหัดเพื่อความเข้าใจยิ่งขึ้น นอกจากนั้นเมื่อผู้เรียนมีศูนย์เครือข่ายในท้องถิ่น (มักนิยมเรียกว่า ศูนย์บริการการศึกษา) ผู้เรียนอาจขอใช้บริการเทปเสียง ภาพยนตร์ วิดิทัศน์ และชุดสอนเสริมต่างๆ ที่สถาบันอาจทำไว้เพื่อเสริมสื่อหลักได้อีกด้วย

สถาบันการศึกษาทางไกลที่ใช้รูปแบบของสื่อชนิดนี้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยโทรทัศน์ในประเทศจีน มหาวิทยาลัยทางอากาศของญี่ปุ่น และโรงเรียนทางอากาศของออสเตรเลีย

3) รูปแบบที่ใช้สื่อคอมพิวเตอร์เป็นหลัก หมายถึง การสอนโดยวิธีทางไกลที่ใช้สื่อคอมพิวเตอร์เป็นสื่อหลัก โดยการจัดทำบทเรียนแล้วถ่ายทอดแก่ผู้เรียนทางคอมพิวเตอร์ และอาจจะมีสื่อสิ่งพิมพ์และหรือสื่ออื่นๆ เป็นสื่อเสริม โดยจัดทำเนื้อหาสอดคล้องเพื่อเสริมสื่อหลักช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจยิ่งขึ้น สถาบันการศึกษาที่สอนโดยวิธีทางไกลและใช้สื่อคอมพิวเตอร์เป็นสื่อหลักนั้นส่วนใหญ่เป็นมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศสหรัฐอเมริกา

สำหรับสื่อที่ใช้ในการจัดการศึกษาทางไกลนั้น ปัจจุบันได้มีการวิวัฒนาการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้มากขึ้น เมื่อเริ่มมีการศึกษาทางไกลในระยะแรกๆ จะเริ่มด้วยการใช้สื่อเอกสารหรือที่เรียกว่าการเรียนการสอนทางไปรษณีย์ โดยครูส่งความรู้ไปยังผู้เรียนด้วยเอกสารการสอนและมีการโต้ตอบกันด้วยจดหมาย ต่อมาได้มีการพัฒนาการของการใช้วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ตามลำดับ และในปัจจุบันได้มีการใช้คอมพิวเตอร์และดาวเทียม (Satellite) มาใช้ในการเรียนการสอนทางไกลกันแพร่หลายมากยิ่งขึ้น

การใช้ดาวเทียมในการส่งผ่านความรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมายนั้นจัดได้หลายลักษณะได้แก่

- การถ่ายทอดการบรรยายให้ความรู้ หรือการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ภาพเคลื่อนไหว และเสียงของครูส่งผ่านดาวเทียม ไปยังเครื่องรับโทรทัศน์ในชั้นเรียน หรือ ณ สถานที่พบกลุ่มในห้องที่ต่างๆ การถ่ายทอดในลักษณะนี้ผู้เรียนโต้ตอบไม่ได้ ได้แต่รับฟังและรับชมเท่านั้น

- การถ่ายทอดความรู้ ในรูปแบบของการส่งสัญญาณภาพเคลื่อนไหวและเสียงของครูผู้สอน จากสถานที่สอน ผ่านดาวเทียม เส้นใยนำแสง (Fiber Optic) ไปยังห้องเรียน หรือสถานที่พบกลุ่มที่อยู่ในห้องที่ต่างๆ โดยการนำเอาระบบของการประชุมทางไกล (Video Conference) มาใช้ วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถโต้ตอบกลับมาพูดคุยซักถามผู้สอนได้ โดยครูสามารถมองเห็นทั้งภาพเคลื่อนไหวและเสียงของผู้เรียนได้ด้วย

การใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนทางไกล จัดได้ในลักษณะต่างๆ ดังนี้

- การใช้คอมพิวเตอร์กับซีดีรอม (CD – ROM Compact Disk Read – Only Memory) ซีดีรอมได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อนำมาใช้แทนแผ่นจานบันทึก (Diskette) เพราะซีดีรอม 1 แผ่น สามารถเก็บข้อมูลจากแผ่น Diskette ได้ถึงประมาณ 450 แผ่น ซีดีรอมสามารถบรรจุเนื้อหา ภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหวได้ การเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์นั้นจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนและทบทวนบทเรียนได้ในเวลาที่มีความพร้อม

- การใช้คอมพิวเตอร์กับอินเทอร์เน็ต (Internet) อินเทอร์เน็ตเป็นการเชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วโลกเข้าด้วยกัน ระบบเครือข่ายข้อมูลจะช่วยให้ผู้ใช้สามารถค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ ได้อย่างกว้างขวางทั่วโลก ซึ่งเหมาะกับการศึกษาหาความรู้ การใช้ระบบอินเทอร์เน็ต สามารถใช้บริการได้ในรูปแบบต่อไปนี้

- ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail) ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียน และผู้สอน โดยการส่งข้อมูลเนื้อหาวิชาการ ถาม – ตอบ การส่งการบ้าน นอกจากนั้นยังใช้ในการติดต่อกันระหว่างผู้เรียน ซึ่งสะดวก และรวดเร็วมาก เพียงแต่ผู้ใช้พิมพ์ข้อความลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ตามโปรแกรมที่กำหนดข้อความทั้งหมดก็จะปรากฏในจอคอมพิวเตอร์ของผู้รับ

- แหล่งข้อมูล (Information Sources) เนื่องจากระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์เซิร์ฟเวอร์ (Servers) ซึ่งจัดเก็บฐานข้อมูลขนาดใหญ่มากมายทั่วโลก เพราะฉะนั้นผู้เรียนหรือผู้ศึกษาสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้จากระบบนี้อย่างกว้างขวาง เปรียบเสมือนเป็นห้องสมุดที่ใหญ่ที่สุดในโลก

- การแลกเปลี่ยนข่าวสาร บุคคลที่ใช้ระบบอินเทอร์เน็ตด้วยกันสามารถส่งข่าวสารและแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกัน สามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องความสนใจร่วมกัน โดยใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ กระดานข่าว (Web Board) ห้องสนทนา (Chat Room) อาจเรียกชื่อระบบนี้อีกอย่างหนึ่งว่า Teleconference เปรียบเสมือนการได้สนทนากันจริง

- การประชุมผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นการแพร่ภาพการประชุมการสนทนา จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งหรือหลายๆ จุดในเวลาเดียวกัน ผู้ที่เข้าร่วมประชุม ซึ่งอยู่ห่างไกลกัน คนละพื้นที่หรือคนละประเทศ สามารถพูดคุยโต้ตอบกันโดยเห็นภาพหรือไม่เห็นภาพก็ได้ การสื่อสารดังกล่าวนี้เป็นการสื่อสารผ่านสายโทรศัพท์หรือดาวเทียมหรือเส้นใยนำแสง (Fibe Optic)

6 ทักษะเป็นฐานสำหรับการสอนผ่านสื่อทางไกล

คณะกรรมการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อทางไกล (2543) ได้แบ่งทักษะที่เป็นฐานสำหรับการสอนผ่านสื่อทางไกล ดังนี้

1 การใช้อุปกรณ์ในระบบการสอนผ่านสื่อทางไกล Video Conference การสอนผ่านสื่อ Video Conference ให้มีประสิทธิภาพสูง ผู้สอนจำเป็นต้องมีทักษะในการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนผ่านสื่อ Video Conference ทั้งอุปกรณ์ชุดควบคุมระบบ Video Conference ชุดอุปกรณ์สื่อการสอน และชุดอุปกรณ์เพื่อการสื่อสาร ในระยะเริ่มต้น ผู้สอนอาจจะพัฒนาทักษะการใช้อุปกรณ์ชุดควบคุมระบบ Video Conference ไม่ทันก็ไม่เป็นไร เพราะสามารถให้เจ้าหน้าที่เทคนิคควบคุมในส่วนนี้ให้ได้ แต่ควรสามารถควบคุมชุดอุปกรณ์สื่อ

การสอน และชุดอุปกรณ์เพื่อกรสื่อสารเองให้ได้ ซึ่งได้แก่ Visualizer เครื่องเล่นเทปวีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ และโทรสาร เป็นต้น

2 การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ตามที่กล่าวมาแล้วว่า สื่อการเรียนการสอนผ่าน Video Conference นั้น มีอยู่หลายอย่าง ผู้สอนควรสามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่จำเป็น ทั้งในการเตรียมการสอนและขณะสอน คือ

2 1 โปรแกรม Microsoft Word เพื่อเตรียมเอกสารประกอบการสอน

2 2 โปรแกรม Microsoft Power Point เพื่อสร้างและนำเสนอเนื้อหา

2 3 โปรแกรมประเภท Web Editor และ Web Browser เพื่อสร้างโฮมเพจรายวิชา และนำเสนอเนื้อหาจากโฮมเพจต่างๆ ได้

2 4 โปรแกรม Multimedia เพื่อให้สามารถใช้บทเรียน CAI จากแผ่น CD - ROM (Compact Disc Read Only Memory) ได้

2 5 โปรแกรม E - Mail เพื่อใช้ในช่วงการถามตอบ และการสื่อสารกับผู้เรียนหลังการสอน

3 การเขียนสคิปต์การสอน

การเขียนสคิปต์การสอน เป็นการวางแผนการสอนของผู้สอนโดยเฉพาะ ในเรื่อง การเรียงลำดับกิจกรรม และสื่อประกอบการสอน ว่าในช่วงเวลาใดจะสอนเนื้อหาและใช้สื่อการสอนประเภทใด เนื่องจากกว่าการสอนผ่านสื่อทางไกลนี้ สามารถใช้สื่อประเภท Electronics หลายๆ ประเภทในการสอนแต่ละครั้ง การเตรียมการที่ชัดเจนจะช่วยให้ผู้สอนและเจ้าหน้าที่เทคนิคเลือกแหล่งสื่อการสอนได้ตรงตามการบรรยาย หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างราบรื่น

4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านสื่อช่วยสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านสื่อ Video Conference สามารถใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบได้เช่นเดียวกับการสอนในห้องเรียนปกติ เช่น การใช้ Computer Presentation ประกอบการบรรยาย การใช้เอกสารสิ่งพิมพ์ประกอบกิจกรรม การใช้รูปภาพประกอบกิจกรรม การใช้วีดิทัศน์ร่วมกับเอกสารประกอบกิจกรรม สิ่งที่คุณสอนต้องพิจารณา คือ การใช้สื่อการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องให้เหมาะสมกับสิ่งที่นำเสนอ และเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด ทั้งนี้ยึดถือการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวนักศึกษาให้ได้มากที่สุด เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น

5 การจัดกิจกรรมช่วงถามตอบผ่านสื่อทางไกล

กิจกรรมที่สำคัญอีกกิจกรรมหนึ่ง ในการสอนผ่านสื่อทางไกลประเภท Video Conference คือ การจัดให้มีช่วงของการซักถามปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำความเข้าใจในเนื้อหาได้มากขึ้น ถึงแม้ว่าผู้เรียนสามารถซักถามปัญหาขณะที่ผู้สอนดำเนินการสอนอยู่ได้ก็ตาม การจัดเวลาให้ซักถามขึ้นโดยเฉพาะเป็นช่วงๆ จะทำให้ผู้เรียนมีการเตรียมคำถามที่ชัดเจน ทำให้ไม่เสียเวลาในการตั้งคำถาม ผู้สอนควรแจ้งและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการถามคำถามบ่อยๆ การสื่อสารในการถาม – ตอบปัญหานี้ สามารถดำเนินการได้โดยอาศัยอุปกรณ์การสื่อสารทุกรูปแบบ คือ การถามผ่านระบบ Video Conference การใช้โทรศัพท์ โทรสาร วิทยุติดตามตัว (Pager) โปรแกรมสนทนา Chat Room MSN และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E – Mail) ซึ่งผู้ช่วยสอนทั้งใน ห้องเรียนหลักและห้องเรียนปลายทางจะมีบทบาทที่สำคัญในการอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารกันผ่านอุปกรณ์เหล่านี้

6 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนผ่านทางสื่อทางไกล

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียนผ่านสื่อทางไกล สามารถจัดสอบแบบปกติที่เคยใช้มา โดยให้ผู้ช่วยสอนดำเนินการสอบให้ทั้งในห้องเรียนหลักและห้องเรียนทางไกล หรือจะดำเนินการสอน ผ่านระบบเครือข่าย ที่ใช้ในการประเมินผลงาน หรือการเข้าร่วมกิจกรรมผ่าน Subject Homepage หรือให้นักศึกษาส่งงาน แบบฝึกหัด และข้อสอบทางระบบ E – Mail เป็นวิธีการที่สามารถนำมาใช้ได้ ผู้สอนควรดำเนินการประเมินผลการสอนผ่านสื่อ Video Conference ด้วย เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการสอน และศึกษาผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีนี้ในการสอนระดับอุดมศึกษาเพื่อประโยชน์ในการพัฒนา เทคนิคการเรียนการสอนผ่านสื่อนี้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

7 แนวคิดในการปฏิบัติเพื่อการเรียนการสอนผ่านสื่อทางไกล

คณะกรรมการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อทางไกล (2543) ได้ให้แนวคิดในการปฏิบัติเพื่อการเรียนการสอนผ่านสื่อทางไกล ดังนี้

1 ผู้สอน

การเตรียมตัวก่อนสอน

การสอนผ่านทางสื่อทางไกลเป็นการสอนที่ต้องสอนผ่านกล้อง ภาพที่ปรากฏกับภาพจริง ในชั้นเรียนจะมีความแตกต่างกันอย่างมาก ทั้งสี แสง มุมกล้อง การแปลงสัญญาณการเคลื่อนไหวของผู้สอน ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาพที่ปรากฏในชั้นเรียนลูกข่ายสอนจึงควรระมัดระวังสิ่งเหล่านี้

- 1 การวางท่วงท่าที่ดีและเหมาะสม จะทำให้การนำเสนอน่าเชื่อถือ น่าสนใจ ผู้เรียนสามารถติดตามได้ทัน
- 2 ในการเรียนการสอนผ่านสื่อทางไกล มักมีอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์เสริมจำนวนมาก ผู้สอนมักจะต้องนั่งขณะทำการบรรยาย ไม่ควรเดินไปเดินมาระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3 แม้ในขณะที่บรรยายก็ไม่ควรให้มีการเคลื่อนไหวมาก เช่น การยกมือ ยกไม้
- 4 การเปลี่ยนสื่อต่างๆ ก็ไม่ควรเปลี่ยนโดยกะทันหัน เพราะอาจทำให้ผู้เรียนในห้องลูกข่ายมองไม่ทัน เนื่องจากมุมมองในห้องลูกข่ายแคบกว่า
- 5 ผู้สอนต้องได้รับการฝึกฝนด้านการแต่งกายที่เหมาะสม วิธีการเลือกใช้คำ จังหวะการพูด และการเน้นคำที่สำคัญ
- 6 สีของเสื้อผ้าควรให้มีสีสัน หรือสีเข้ม ไม่ควรเป็นสีขาว
- 7 หวีผมให้เรียบ ไม่ปล่อยให้ผมกระเซิง
- 8 ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่หยาบคาย
- 9 ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล ไพเราะ
- 10 ออกเสียงชัดถ้อยชัดคำโดยเฉพาะคำที่มี "ร" ควบกล้ำ
- 11 การเน้นและจังหวะการพูดเป็นพัทๆ รู้จักวิธีการเลือกใช้คำ จังหวะการพูด และการเน้นคำที่สำคัญ
- 12 ต้องเป็น Role Model

การเรียนรู้การใช้สื่อและอุปกรณ์

- 1 ต้องมีความรู้ในเรื่องการใช้เทคโนโลยี
- 2 สามารถใช้อุปกรณ์ควบคุมการนำเสนอได้ดี
- 3 ศึกษาคู่มือการใช้เครื่องและฝึกใช้ล่วงหน้า หรือเข้ารับการฝึกอบรมการใช้อุปกรณ์ที่ถูกต้องและเน้นการฝึกฝนให้ชำนาญพอสมควร เพื่อให้สามารถใช้อุปกรณ์ควบคุมการนำเสนอสื่อได้ดี ซึ่งจะทำให้ผู้สอนไม่ลุกลี้ลุกลอนในขณะที่ชื้อ หรือสามารถเปลี่ยนสื่อต่างๆ ที่เตรียมมาตัวเอง

กรทำตัวให้พร้อมก่อนสอน

- 1 ควรไปถึงห้องสอนก่อนเวลา เพื่อจะได้มีโอกาสตรวจสอบความเรียบร้อยของสถานที่ ความพร้อมของอุปกรณ์ ที่ตั้งของอุปกรณ์ ตรวจสอบประเภทของอุปกรณ์ว่าเป็นรุ่นที่เคยใช้มาก่อนหรือไม่ ถ้าไม่เคยใช้มาก่อนก็อาจต้องทดสอบก่อนเวลาสอน นอกจากนี้ การไปถึงห้องสอนก่อน

เวลา จะช่วยให้มีโอกาสตรวจสอบความพร้อม หรือทำความเข้าใจกับผู้ช่วยสอนทั้งในห้องแม่ข่าย และห้องลูกข่าย

2 การข้อมก่อนการสอนตามเนื้อหาตามเวลาที่ต้องสอนจริง เพื่อให้การดำเนินการสอนจริงเป็นไปด้วยความสะดวกตามที่ได้วางไว้

3 ทดลองฝึกสอนการใช้สื่อสอนที่เตรียมตามเวลาที่กำหนด

4 หาเวลาทดลองข้อมการสอนผ่านอุปกรณ์ถ่ายทอดจริง มหาวิทยาลัยต้องเตรียมเครื่องให้ทดลองการสอนได้

5 ตรวจสอบความพร้อมของสื่อที่เตรียมมาว่าครบถ้วนหรือไม่

6 สร้างความมั่นใจด้วยการเตรียมงานทุกอย่างให้เสร็จก่อนเวลาสอน

การทำความเข้าใจกับผู้ช่วยสอน

1 ข้อมรายละเอียดเนื้อหากับผู้สอน เพื่อให้ผู้ช่วยสอนสามารถทำงานประสานกับผู้สอนได้ดี และช่วยแก้ปัญหาการเขียนแก่ผู้เรียนได้

2 ทำความเข้าใจกับผู้ช่วยสอนให้ทราบว่าจะเกิดกิจกรรมการสอนอะไรบ้าง ลำดับขั้นตอนต่างๆ ให้ชัดเจน

3 จัดประชุมพบปะและชี้แจงรายละเอียดเนื้อหาและแนวทางการตอบปัญหา

4 ควรมีการแจกเอกสารประกอบการสอนล่วงหน้า เพื่อให้ผู้ช่วยสอนมีความเข้าใจในแผนการสอนกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนสามารถเตรียมอุปกรณ์และจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน

การเตรียมเนื้อหาที่จะสอน

1 เตรียมรายละเอียดเนื้อหาและแจกเอกสารล่วงหน้า เพื่อให้ผู้สอน ผู้ช่วยสอน ผู้เรียน ทราบว่าจะเกิดกิจกรรมอะไร

2 ผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ถ่องแท้ เพื่อให้การตระเตรียมการสอนจะได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

3 ผู้สอนควรเตรียมเอกสารประกอบการสอนในรูปแบบของสิ่งพิมพ์ เนื่องจากเอกสารประเภทสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ง่าย สะดวก ไม่ต้องอาศัยอุปกรณ์เพิ่มเติมประกอบการศึกษา ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ในเวลาใดที่ต้องการ

4 ผู้สอนควรจัดทำแผนการสอน แผนการสอนนอกจากจะช่วยให้ผู้สอนสามารถลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามที่ต้องการแล้ว แผนการสอนยังช่วยให้ผู้สอนสามารถให้ความ

ช่วยเหลือผู้สอนได้สอดคล้องกับกิจกรรม ในแผนการสอนจะเน้นถึงการศึกษาด้วยตนเองของผู้เรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

5 ผู้สอนควรเตรียมสื่อประกอบการสอน โดยที่ระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ควรบรรยายอย่างเดียว ควรมีสื่อเสริมประกอบอื่นๆ เพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ และเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในกิจกรรมขึ้น

6 ผู้สอนควรตระเตรียมหาแหล่งความรู้อื่นๆ ให้กับผู้เรียน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น หนังสืออ้างอิงในห้องสมุด แหล่งความรู้ในอินเทอร์เน็ต (Internet)

7 เพื่อให้การเตรียมการสอนมีคุณภาพ ผู้สอนควรศึกษาเพิ่มเติม หือเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเตรียมการสอน การผลิตสื่อ การใช้อุปกรณ์

8 การเตรียมสคริปต์ การนำเสนอ เพื่อให้สามารถส่งบทเนื้อหาให้ผู้ช่วยทำสื่อ ทำสื่อการสอนได้ตรงตามที่ต้องการ

9 ผู้สอนควรสามารถเขียนบท ลำดับการสอนได้ และควรเข้ารับการอบรมการเขียนบทที่มีประสิทธิภาพ

10 ควรจัดทำเกณฑ์การวัดผล การออกข้อสอบ และตรวจสอบข้อ รวมทั้งสร้างแบบประเมินผล แต่ละหน่วยการเรียนการสอน

11 จัดทำโฮมเพจรายวิชา (Home Page) ที่รับผิดชอบ

12 รวบรวมรายละเอียดเนื้อหาจากผู้ช่วยสอน เพื่อให้ผู้สอนสามารถทำงานประสานกับผู้ช่วยสอนให้ดีและช่วยแก้ปัญหาการเรียนแก่ผู้เรียนได้

13 ฝึกฝนตามแผนการสอน

14 ควรมีการแจกเอกสารประกอบการสอนล่วงหน้า เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเตรียมตัวก่อนเข้าชั้นเรียน

การปฏิบัติระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอน

1 ต้องระมัดระวังเรื่องการใช้ภาษา บุคลิก เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ไม่ควรทำให้ความสนใจของผู้เรียนเบี่ยงเบน และต้องฝึกฝนจนเป็นนิสัย

2 มีการลำดับกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

2.1 แนะนำผู้สอนให้กับผู้เรียนได้รู้จัก ทั้งที่อยู่ สถานที่ติดต่อ หมายเลขโทรศัพท์ เวลาว่าง ที่ผู้เรียนสามารถเข้าพบ หรือสอบถามได้สะดวก

2 2 แนะนำผู้ช่วยสอน ทั้งที่อยู่ สถานที่ที่ติดต่อ หมายเลขโทรศัพท์ เวลาว่างที่ผู้เรียนสามารถเข้าพบหรือสอบถามได้สะดวก

2 3 แนะนำผู้เรียนทั้งห้องแม่ข่ายและห้องลูกข่าย

2 4 แนะนำแผนการสอน เนื้อหาวิชา วัตถุประสงค์ พร้อมทั้งเป้าหมายที่คาดว่าผู้เรียนจะได้รับหลังจากจบชั้นเรียน

2 5 แนะนำเอกสารประกอบการเรียนการสอน รายละเอียดของเอกสาร ตลอดจนการปฏิบัติตัวในกรณีที่เอกสารมีไม่ครบ

2 6 แนะนำวิธีการเรียน เช่น ให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนก่อนเข้าชั้นเรียน ให้ผู้เรียนศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งต่างๆ เน้นการซักถามในระหว่างชั้นเรียนมากๆ ผู้เรียนต้องศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบต่อการเรียนเพิ่มขึ้น ส่งการบ้านหรือแบบทดสอบตามเวลาที่กำหนด

2 7 ก่อนจบชั้นเรียน มีการย้ำเกี่ยวกับการติดต่อสอบถามกับผู้สอนและผู้ช่วยสอน การศึกษาเพิ่มเติม และการแนะนำการเตรียมตัวของผู้เรียนในช่วงเวลาต่อไป

3 ควบคุมเนื้อหาและเวลา เพื่อให้การสอนเสร็จตามแผนและเวลาที่กำหนด ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่ทดลองฝึกไว้ และไม่พยายามพูดออกนอกเรื่องมากเกินไป ความตรงต่อเวลาจะช่วยลดผลกระทบต่อผู้สอนในวิชาอื่น

4 ควรสอดแทรกจริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ด้านคุณธรรม โดยการหาจริยธรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน

5 ไม่ควรมีการออกท่าทางมากเกินไป เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความวิงเวียน โดยการระมัดระวังการออกท่าทาง การยกมือยกไม้ การเปลี่ยนสื่อ

6 ควรมีการใช้สื่อที่ได้เตรียมมา มีการเปลี่ยนสื่อในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนไม่เบื่อและน่าสนใจ การเปลี่ยนสื่อการสอนไม่ควรเปลี่ยนเร็วเกินไปจนผู้เรียนตาลาย

7 มีการสอบถามกลับ เพื่อตรวจสอบความสนใจ ความเข้าใจในเนื้อหา และความสามารถในการติดตามการสอน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วม มีการซักถามผู้เรียนเป็นครั้งคราว ทั้งที่อยู่ในห้องแม่ข่าย และห้องลูกข่าย และอาจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการทักทายกันในบางขณะระหว่างห้องแม่ข่ายและห้องลูกข่าย

8 มีการติดตามประเมินผลผู้เรียนเป็นระยะๆ เช่น การซักถามในระหว่างการสอน

9 ต้องไม่ลืมที่จะพูดคุยกับกล้อง ซึ่งเป็นประตูเชื่อมสู่ห้องเรียนลูกข่าย

การดำเนินการหลังการเรียนการสอน

- 1 จัดเวลาและสถานที่เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสซักถาม
- 2 มีการเยี่ยมเยียนผู้เรียนในห้องลูกข่ายในเป็นครั้งคราว
- 3 มีการนัดพบกับผู้เรียนเป็นครั้งคราว
- 4 ควรให้แบบฝึกหัด การบ้าน หรือการทดสอบย่อย เพื่อตรวจสอบความเข้าใจเนื้อหาหลังการทบทวน เช่น การให้โจทย์ และให้ผู้เรียนตอบกลับโดยใช้อินเทอร์เน็ต (Internet) ไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ (E – Mail) กระดานข่าว (Web Board) ห้องสนทนา (Chat Room)
- 5 ควรมีการประเมินประสิทธิภาพการสอน เพื่อให้ทราบประสิทธิภาพและความสามารถในการถ่ายทอดวิชาการ เช่น มีแบบสอบถามเพื่อประเมินวิธีการสอนจากผู้เรียน
- 6 มีการปรับปรุงวิธีการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการปรับปรุงวิธีการถ่ายทอด โดยเริ่มทบทวนและปรับปรุงขบวนการและสื่อการสอนใหม่ หรือการเข้ารับการฝึกอบรมวิธีการเตรียมสื่อและขบวนการที่เกี่ยวข้อง

2 ผู้เรียน

การเตรียมการก่อนเรียน

- 1 จัดปฐมนิเทศให้ผู้ที่ต้องเรียนด้วยวิธีการผ่านสื่อทางไกล เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติตัว ดังนี้
  - 1 1 ผู้เรียนต้องศึกษาเนื้อหามาก่อนเข้าชั้นเรียน เพื่อให้สามารถติดตามเนื้อหาได้ทัน โดยการศึกษาเนื้อหาตามเอกสารที่แจกไว้ก่อนแล้ว หนังสืออ้างอิง และสามารถตั้งคำถามในระหว่างกิจกรรม
  - 1 2 ผู้เรียนควรศึกษาเรื่องการใช้อุปกรณ์สื่อที่มีในห้องเรียน เพื่อให้สามารถใช้สื่อในการติดต่อกับผู้สอนได้ โดยการเข้ารับการอบรมการใช้
  - 1 3 เตรียมตัวเข้าเรียนก่อนเวลา เพื่อให้มีความพร้อมและความสามารถในการเรียนได้ทันตามเนื้อหา โดยการตรวจสอบตารางเวลาเรียนล่วงหน้าเสมอ
  - 1 4 ควรแต่งกายให้เหมาะสม สุภาพ เพื่อเป็นการเคารพต่อผู้สอนและสถานที่
  - 1 5 มีความพร้อมในการเข้าหาแหล่งข้อมูล
  - 1 6 มีความรู้พื้นฐาน และมีมารยาทในการใช้คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 2 ทำธุระส่วนตัวให้เสร็จก่อนเข้าชั้นเรียน
- 3 มีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าชั้นเรียน
- 4 มีความสามารถศึกษาด้วยตนเองได้

5 มีความใฝ่รู้

6 สามารถตั้งคำถามได้

การปฏิบัติตัวในระหว่างเรียน

1 ปฏิบัติตัวให้เหมาะสมในระหว่างการเรียนการสอน เพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนกิจกรรม และบุคคลรอบข้างอื่นๆ

1 1 ไม่รับประทานอาหารในห้อง

1 2 ไม่ลุกขึ้นยืน เดินไปเดินมาโดยไม่จำเป็น

1 3 ไม่ส่งเสียงรบกวน

1 4 ไม่เปิดใช้อุปกรณ์สื่อสารโดยพลการ

2 เตรียมคำถามให้พร้อมก่อนการถาม เพื่อไม่ให้เสียเวลาในการถาม โดยการจดบันทึก ปัญหาที่สงสัยทันทีที่นึกได้ ควรใช้ข้อความในการถามที่สุภาพ

3 ปฏิบัติตามระเบียบของห้องเรียนโดยเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดความเสียต่อส่วนรวม อ่าน ระเบียบการใช้อุปกรณ์สื่อสารการสอน

การปฏิบัติตัวหลังการเรียน

1 ส่งงานและแบบฝึกหัดตามที่ได้รับมอบหมายภายในเวลาที่กำหนด เพื่อช่วยในการ ทบทวนบทเรียน เช่น ทำแบบฝึกหัดตามที่ได้รับ ฝึกส่งงานผ่านสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต (Internet) ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E – Mail) การส่งแฟ้มข้อมูล (FTP File Transfer Protocol)

2 ทบทวนบทเรียนเพื่อเพิ่มความเข้าใจบทเรียนที่ได้เรียนมา นอกจากนี้ยังฝึกใช้สื่อ บทเรียนเสริมช่วยสอน เพื่อทบทวนด้วยตนเอง หรือการศึกษาแหล่งความรู้ที่ระบุไว้ในเอกสาร เพิ่มเติม

3 หากมีโอกาส ควรทำความรู้จักกับผู้ช่วยสอนและเจ้าหน้าที่ รวมทั้งซักถามปัญหาในการ เรียน

4 หาโอกาสติดต่อสื่อสารกับผู้สอนหรือผู้ช่วยสอน

8 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน

นโยบายเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในประเทศไทยได้มีการพัฒนาโดยลำดับ และในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา นโยบายด้านนี้ได้รับความสำคัญมากขึ้นในระดับชั้น สาระสำคัญของ นโยบายดังกล่าวปรากฏในแผน แนวนโยบาย และกฎหมายหลายฉบับดังต่อไปนี้ (ศูนย์เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา 2545 74 – 80)

1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารของประชาชน เสรีภาพในการสื่อสาร (มาตรา 37) เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น สื่อความหมาย และเสนอข่าว (มาตรา 58 และ 59) การกระจายอำนาจในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ (มาตรา 78) และเสรีภาพในการใช้สื่อสารมวลชน (มาตรา 37, 39, 41, 58 และ 59) ที่สำคัญ คือ บทบัญญัติในมาตรา 40 ซึ่งได้ระบุไว้ว่า

"คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประเมินสาธารณะ

มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมทั้งที่ตามที่กำหนดบัญญัติ

การดำเนินกาตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม"

2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก อันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นปัจจัยชี้้นำในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศ จึงได้มีการกำหนดกรอบวิสัยทัศน์ และทิศทางการพัฒนาสังคมสู่สังคมที่เข้มแข็งและมีดุลยภาพ โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาให้มุ่งการเสริมสร้างขีดความสามารถจากรากฐานของสังคมให้เข้มแข็งและรู้เท่าทันโลก โดยมุ่งพัฒนาคน ครอบครัว ชุมชน และสังคมเป็นแกนหลัก เน้นการปรับตัวทางเศรษฐกิจให้เท่าทันโลก และเศรษฐกิจยุคใหม่ ให้สามารถแข่งขันและร่วมมือได้บนฐานการพึ่งตนเอง นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ยังเน้นยุทธศาสตร์การพัฒนาความเข้มแข็ง ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งรวมถึงการสร้างความสะดวกในการเข้าถึงเทคโนโลยี การบริหารการใช้ และการพัฒนาศักยภาพของเทคโนโลยีและบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย

3 แผนพัฒนาสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคม เพื่อการพัฒนาคนและสังคม (พ.ศ. 2542 – 2551) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ทางการพัฒนาที่พึงปรารถนาสำหรับประเทศไทยในอนาคตไว้ดังนี้

3.1 ประชาชนได้รับการพัฒนาศักยภาพในทุกมิติของชีวิตอย่างต่อเนื่อง และสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพได้อย่างอิสระและชอบธรรม เป็นผู้บริโภคสื่อที่มีทางเลือก รู้เท่าทัน และสามารถใช้อินเทอร์เน็ตหรือข้อมูลข่าวสารเพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม

3 2 ระบบสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคม ต้องเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนทุกกลุ่ม ทุกพื้นที่อย่างทั่วถึง สามารถส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ และต่อเนื่องตลอดชีวิต เสริมสร้างจิตสำนึกของสังคม และชุมชนให้เห็นคุณค่าของคน ทำให้ทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุข

3 3 ระบบสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคม มีความโปร่งใสเป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้ ได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจัง และเพียงพอจากรัฐประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคม ในทุกขั้นตอนทั้งการจัดทำแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผล โดยคำนึงถึงประโยชน์และสิทธิของประชาชนควบคู่ไปกับประสิทธิภาพและการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี

นอกจากนี้ แผนพัฒนาสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคม เพื่อการพัฒนาคน และสังคม (พ ศ 2542 – 2551) ยังได้กำหนดเป้าหมายหลักสำหรับการพัฒนากิจและสังคมและยังสอดคล้องกับบทบัญญัติว่าด้วยการจัดสรรคลื่นความถี่ในมาตรา 40 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ ศ 2540 ดังนี้

กำหนดสัดส่วนเนื้อหาสาระของรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการพัฒนาคนและสังคม (รายการเพื่อการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่นๆ) อย่างน้อยร้อยละ 50

กำหนดสัดส่วนของผู้ได้รับอนุญาตประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ โดยแบ่งเป็นภาครัฐ ซึ่งครอบคลุมภาคราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และการปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 40 ภาคองค์กรพัฒนาเอกชนและชุมชนร้อยละ 20 และภาคธุรกิจเอกชน ร้อยละ 20

มีสถานีวิทยุกระจายเสียงชุมชนระดับจังหวัด อย่างน้อยจังหวัดละ 1 สถานี รวมทั้งให้มีสถานีวิทยุโทรทัศน์ชุมชนด้วย

ประชาชนอย่างน้อย ร้อยละ 80 ของประเทศมีนิสัยรักการอ่าน มีการสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ได้ทั่วถึงทุกตำบล และร้อยละ 20 ของประชาชนทั่วประเทศมีโอกาสใช้อินเทอร์เน็ต

มีองค์กรประชาชนที่สามารถควบคุม ตรวจสอบ และปกป้องคุ้มครองสิทธิของผู้รับและผู้ใช้สื่อได้อย่างเข้มแข็งทั้งระดับชุมชนและระดับชาติ

4 แผนแม่บทการพัฒนากิจการโทรคมนาคม พ ศ 2540 ได้กำหนดให้มีการส่งเสริมกิจกรรมวิชาการด้านโทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศในทุกสถาบันการศึกษา และจัดตั้งกองทุนวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยี ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในสาขาโทรคมนาคม

สารสนเทศ คอมพิวเตอร์ รวมทั้งการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรต่างๆ ให้ทันต่อการพัฒนาเทคโนโลยีและนำมาใช้ประยุกต์เพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

5 ร่างแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า ภายในปี 2548 ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ โดยจัดให้มีอย่างเพียงพอ และให้สามารถเข้าถึงได้ในราคาที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดเป้าหมายให้ผู้เรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน สถานศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจน พ่อแม่ ผู้ปกครอง รัฐ และเอกชน ให้เห็นประโยชน์ของเทคโนโลยีและการสื่อสาร รวมทั้งการสนับสนุนการเข้าถึง การใช้ และการพัฒนาเทคโนโลยีเหล่านั้นตามบทบาทหน้าที่ของตน

6 นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ได้เริ่มมีการวางแผนตั้งแต่ปี 2538 เพื่อเป็นการวางพื้นฐานให้กับการพัฒนาประเทศในช่วงที่สังคมไทยยังไม่คุ้นเคยกับเทคโนโลยีและการประยุกต์ใช้ นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติฉบับแรก หรือ IT – 2000 ได้กำหนดภารกิจไว้เป็นสามเสาหลักแห่งการพัฒนา คือ โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ การพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการปฏิรูปภาครัฐ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศยุคที่สอง หรือ IT – 2010 มีเป้าหมายการพัฒนาอยู่ระหว่าง พ.ศ. 2544 – 2553 มุ่งเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านต่างๆ เพื่อนำไปสู่ "สังคมบนฐานความรู้" หรือเศรษฐกิจบนฐานความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มาจากปฏิสัมพันธ์ 3 ส่วน คือ การพัฒนาความรู้เพื่อสังคม พัฒนาความรู้เพื่อเศรษฐกิจ และการพัฒนาความรู้เพื่อปฏิรูปภาครัฐ เนื่องจากเป็นกลไกในการขับเคลื่อน และเอื้ออำนวยให้สังคมมีการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ในส่วนของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาทางการศึกษา (E – Education) นั้น นโยบาย IT – 2010 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาออกเป็น 5 ด้าน คือ

6.1 ระดมทรัพยากรเพื่อสร้างสาระทางการศึกษา (National Program for Digital Content Development) โดยให้มีการปรับหลักสูตรการเรียนรู้ให้มี IT – Integrated Curriculum ในทุกวิชา ให้มีการระดมการสร้างเนื้อหา (Content) ทางวิชาการในสื่อคอมพิวเตอร์ อย่างริบถ้วน จัดให้มี Archive for Digital Learning Content และส่งเสริมวิธีการเรียนรู้แบบใหม่ๆ

6.2 สร้างระบบพัฒนาครู (National Teacher Training Program) ใน 3 ระดับ โดยกำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียน กรม กระทรวง มีวิสัยทัศน์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้ครูทั่วไปมีพื้นฐานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในการสอน และกำหนดให้ครูคอมพิวเตอร์ให้มีความเชี่ยวชาญและสามารถเป็นที่ปรึกษาในโรงเรียนได้

6 3 สร้างเครือข่ายเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (National Education Network) โดยกำหนดให้มีการจัดระบบการบริหารจัดการเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ และให้มีระบบที่เลี้ยงอาสาสมัคร

6 4 ลงทุนอย่างเป็นขั้นตอนในอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ โดยให้มีการลดการนำเข้าคอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ ให้มีการส่งเสริมการผลิต การประกอบภายในประเทศ ตลอดจนการใช้ระบบที่มีต้นทุนต่ำ เช่น Network Computer และสนับสนุนอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ไทย

6 5 จัดให้มีหน่วยงานกลางเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (National Institute of Technology for Education) เพื่อให้มีความคล่องตัว และประสิทธิภาพในการบริหารงานโดยบุคลากรมืออาชีพ

7 พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 ได้มีบทบัญญัติที่ตอบสนองเจตนารมณ์ของมาตรา 40 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยกำหนดให้มีการจัดองค์กรของรัฐอิสระ และให้ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ประชาชน พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดสาระที่เกี่ยวข้องกับการใช้และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาดังต่อไปนี้

7 1 มาตรา 25 การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่นรวมทั้งการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม และต้องดำเนินการในลักษณะที่มีการกระจายการใช้ประโยชน์ทั่วถึงในกิจการด้านต่างๆ ให้เหมาะสมแก่การเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติ เพื่อประโยชน์สาธารณะ

7 2 มาตรา 26 ในการจัดทำแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และการอนุญาตให้ประกอบกิจการดังกล่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะระดับชาติอย่างน้อยต้องครอบคลุมองค์ประกอบของเนื้อหาสาระดังต่อไปนี้

- ก) การศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม
- ข) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
- ค) การเกษตรและการส่งเสริมอาชีพอื่นๆ

ง) ความมั่นคงของรัฐ

จ) การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชน

จ) การกระจายข้อมูลข่าวสาร เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่และให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

8 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

8 1 มาตรา 63 รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำ โครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อให้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ตามความจำเป็น

8 2 มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

8 3 มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

8 4 มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โอกาสแรกๆที่ได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

8 5 มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

8 6 มาตรา 68 ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคม จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าว เพื่อการพัฒนาคนและสังคม หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต การวิจัย และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

8 7 มาตรา 69 รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบายแผนส่งเสริมและประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้รวมทั้งการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

9 คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 เน้นการใช้กลไกทุกส่วนของภาครัฐในการสร้างโอกาสให้ประชาชน ใช้ทุนทางปัญญาให้มีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสำหรับการบริหารและจัดการสมัยใหม่ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เร่งพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีให้เพียงพอรวมทั้งการพัฒนาระบบเทคโนโลยีทางการศึกษาและเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้คนไทยทั้งในเมืองและชนบท

สาระสำคัญดังกล่าวถือเป็นกรอบที่สำคัญสำหรับการดำเนินการปฏิรูปเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ที่จะต้องดำเนินการอย่างจริงจัง และการที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ได้ต้องเป็นรูปธรรม นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการปฏิรูปเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับนโยบายระดับชาติ

9 ประวัติความเป็นมาของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีจุดเริ่มต้นมาจากแขนงวิชาเล็กๆ ในหมวดวิชาสังคมศึกษา ในสังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในชื่อของแขนงวิชาเศรษฐศาสตร์และการเมือง และเปลี่ยนฐานะเป็นภาควิชาเศรษฐกิจและการเมือง ภายหลังจากที่มีการประกาศใช้ พ.ร.บ. วิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 แล้วได้มีการจัดตั้งคณะวิทยาการจัดการ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ และการเมืองได้แยกออกไปสังกัดคณะวิทยาการจัดการ ภาควิชาจึงเปลี่ยนชื่อเป็น ภาควิชารัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

ต่อมาในปี 2541 ภาควิชารัฐศาสตร์และนิติศาสตร์รับโอนุมัติจากสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา (ในขณะนั้น) ให้เปิดสอนโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ในระดับปริญญาตรี

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่ได้รับความสนใจเข้าศึกษาเป็นอย่างมาก จากสถิติการรับสมัครนักศึกษาใหม่ของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จะติด 5 อันดับแรก ที่มีผู้สมัครเข้าศึกษาต่อมากที่สุด ในปัจจุบันได้แยกแขนงเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้มากขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 แขนง ดังนี้ 1 การบริหารรัฐกิจ 2 การบริหารงานยุติธรรม 3 การบริหารการปกครองท้องถิ่น

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มีบุคคลที่เป็นอาจารย์ประจำ จำนวน 8 ท่าน ลาศึกษาต่อระดับปริญญาเอก 25 ท่าน และอาจารย์พิเศษอีกกว่า 100 ท่าน ที่ทำงานในภาคราชการและมีประสบการณ์การทำงานในด้านการสอนมากกว่า 5 ปี เช่น ผู้พิพากษา อัยการ ทหาร ตำรวจ และบางท่านปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐ เช่น ปปช กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานประมาณ กระทรวงการคลัง กกต เป็นต้น รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่ประจำสาขาวิชา 1 คน

ในด้านการรับนักศึกษา สาขาได้เปิดในภาคปกติ ภาคสมทบ ภาค กส บป และภาคพิเศษ มีนักศึกษาปัจจุบันประมาณ 2,000 คน โดยหลักเกณฑ์การรับนักศึกษาเป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

บัณฑิตของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์กว่าร้อยละ 95 ได้งานทำหลังจากสำเร็จการศึกษา โดยทำงานในหน่วยงานราชการและเอกชน ในตำแหน่งงานด้านบุคคล แผนงาน วิเคราะห์นโยบาย งานวิชาการ รวมทั้งการรับราชการทหาร ตำรวจ ปลัดอำเภอ ปลัด อบต เป็นต้น

ศิษย์เก่าที่สร้างชื่อเสียงให้แก่สาขาวิชา มีหลายคนด้วยกัน เช่น นายอภิชัย เลิศพลาพงศ์ ที่สามารถสอบบรรจุเข้ารับราชการศาลปกครองได้เป็นอันดับ 1 รวมทั้งนักศึกษาสามารถสอบเข้ารับราชการประจำทุกรุ่น นอกจากนี้ยังมีนายปิติกดิ์ เยาวนานนท์ นักแสดงนำจากภาพยนตร์เรื่อง ไร่พริกก็เป็นอีกหนึ่งความภาคภูมิใจของสาขาวิชาเช่นกัน นอกจากการประกอบอาชีพแล้วนักศึกษาของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ยังได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ทั้งใน และต่างประเทศเป็นจำนวนมาก

ในด้านการพัฒนานักศึกษาสาขาวิชาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง จึงได้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงการสัมมนาทางรัฐประศาสนศาสตร์ และโครงการศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ตรงทางรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งทั้ง 2 กิจกรรมนักศึกษาจะเป็นผู้ดำเนินการเองตลอดโครงการ โดยอาศัยจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีโครงการอบรมภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ ซึ่งจัดขึ้นทุกปีการศึกษา กิจกรรมกีฬา รปศ สัมพันธ์ ซึ่งจัดการแข่งขันระหว่างนักศึกษาสาขาวิชาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ทั้ง 6 แห่ง และการแข่งขันภายในของนักศึกษาภาค กศ บป การรวบรวมกิจกรรมเพื่อสะสมผลงานทุกกิจกรรมที่นักศึกษาได้เข้าร่วม กิจกรรมออกค่ายอาสาพัฒนาของนักศึกษา จัดเป็นประจำทุกภาคการศึกษา

นอกจากกิจกรรมนักศึกษาดังกล่าวแล้ว ทางสาขาวิชายังได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิตและหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต เพื่อเปิดสอนในปีการศึกษา 2549 และกำลังดำเนินการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ประชาธิปไตย โดยร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการ

เลือกตั้ง รวมทั้งยังได้สนับสนุนให้อาจารย์ทำผลงานทางวิชาการและศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกอีกด้วย

10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประภา ตูลานนท์ (2540) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชายแดน จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทางไกลมีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาทางไกลที่มีรายได้สูง (มากกว่า 5,000 บาทต่อเดือน) มีความพึงพอใจมากกว่านักศึกษาทางไกลที่มีรายได้ต่ำ (ต่ำกว่า 3,000 บาท) และรายได้ปานกลาง (3,000 – 5,000 บาท)

อัจฉรา พิลาทอง (2541) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีการสอนทางไกลแบบสื่อสารสองทางมาใช้ในการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการใช้เทคโนโลยีการสอนทางไกลแบบสื่อสารสองทาง อยู่ในระดับปานกลาง

พิเชษฐ เสือเฒ่า (2543) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนทางไกลผ่านดาวเทียมของนักศึกษาทางไกลสายสามัญระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทางไกลสายสามัญ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

ชุตินา ผิวเรืองนนท์ (2545) ได้ศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกลระบบสื่อสารสองทางของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉพาะพระเกียรติสวณภูมิภาค ผลการศึกษา พบว่า เพศ อายุ อาชีพ คณะที่ศึกษา และชั้นปีที่ศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติสวณภูมิภาค มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกลระบบสื่อสารสองทาง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ที่ศึกษาในสาขาวิทยบริการแตกต่างกันมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกลระบบสื่อสารสองทางไม่แตกต่างกัน

สุภาณี เสิงศรี (2543) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนทางไกลในสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 62 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนทางไกลและผู้สอนทางไกลจำนวน 27 และนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขต

สารสนเทศพะเยา จำนวน 34 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนหลังเรียนสูงคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

รัศมี พรตเจริญ (2544) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาในการใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล ที่สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 122 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านการจัดการใช้สื่อการสอนผ่านระบบทางไกล ปัญหาด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และปัญหาด้านนโยบายและแผนงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน และปัญหาด้านบรรยากาศการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย และการเปรียบเทียบปัญหาในการใช้ระบบการเรียนและการสอนทางไกลด้านการจัดการเรียนและการสอนในระดับปริญญาตรี จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ คุณวุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน โดยระบบการเรียนการสอนทางไกล พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05

นงคราญ วงศ์ศรี (2535) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการใช้สื่อการเรียนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทางไกล 422 คน ที่พบกลุ่มในสถานที่ที่พบกลุ่มทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผ่านการลงทะเบียนเรียนวิธีทางไกลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 5 เขต กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า การใช้สื่อการเรียนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกตามสื่อแต่ละประเภท ปรากฏว่ามีการพบกลุ่มอยู่ในระดับมาก มีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับปานกลาง และมีการใช้สื่อโสตทัศนอยู่ในระดับน้อย และนักศึกษาทางไกลที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่า มีการใช้สื่อการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนนักศึกษาทางไกลที่มีอายุ ระดับชั้น สถานภาพสมรส และอาชีพแตกต่างกัน พบว่า มีการใช้สื่อการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุดารัตน์ จิตสมบุญมิตร (2546) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มตัวอย่างคือ บุคคลที่กำลังศึกษาระดับปริญญาโท ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 354 คน ผลการวิจัยพบว่า อาชีพของผู้เรียน ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรหรือหน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาโปรแกรมศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวนทั้งหมด 337 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาโปรแกรมศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 183 คน ซึ่งการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้ตารางสำเร็จรูปของ Yamane ที่ 95% ของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง $\pm 5\%$ หรือร้อยละ 5 หรือ 0.05

ตามสูตรของ Yamane

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากร
 n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ศึกษามีจำนวน 337 คน และกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 5 หรือ 0.05 ดังนี้

$$n = \frac{337}{1 + 337(0.05)^2}$$

ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 183 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดลักษณะของเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง ด้วยการศึกษาดูเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น ทั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ สถานภาพส่วนตัว ใน 3 ด้าน คือ เพศ แขนงวิชาการศึกษา รายได้ต่อเดือน

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษา โปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในการเรียนระบบสื่อทางไกล ในด้านต่างๆ 6 ด้าน

โดยคำถามของตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามวิธีวัดของไลเกิร์ต (Likert scale) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

มากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
มาก	กำหนดให้	4 คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
น้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

ขั้นตอนที่ 2 วิธีสร้างเครื่องมือ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

- 1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
- 2 ศึกษารูปแบบและวิธีการเขียนแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม

3 สร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาให้ครอบคลุมด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

4 นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา นักวิชาการ เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) ตลอดจนความชัดเจนของแบบสอบถาม (Clarity) ว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นตรงกับเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่ ตลอดจนตรวจสอบกับเอกสารที่เคยมีผู้วิจัยในเรื่องที่สอดคล้องหรือใกล้เคียงกันเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

5 นำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทำการทดสอบ (Pre-test) โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน คือ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา 2548 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้สูตรของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.95 ซึ่งนับว่าแบบสอบถามอยู่ในระดับที่เชื่อถือได้

6 นำแบบสอบถามไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังนี้

- 1 ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
- 2 ชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์ของการวิจัยและอธิบายวิธีตอบแบบสอบถามก่อน
- 3 ผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามและรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตัวเอง
- 4 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์และประเมินผลต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้วทำการลงรหัส (Coding) และนำไปประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้สถิติดังนี้

1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์เชิงปริมาณจากข้อมูลที่เป็นแบบสอบถาม โดยจะทำการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้ค่าสถิติ T-Test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน One-Way Analysis of Variance เพื่อทดสอบความเป็นอิสระของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกรณีที่มีความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบพหุคูณโดยใช้วิธี Least Significant Difference (LSD) เพื่อค้นหาว่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นคู่ใดแตกต่างกัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F - distribution
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง
P	แทน	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกลรายด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ แขนงวิชาการศึกษา และรายได้ต่อเดือน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ แขนงวิชาการศึกษา และรายได้ต่อเดือน วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และร้อยละ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ แขนงวิชาการศึกษา และ รายได้ต่อเดือน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 เพศ		
ชาย	95	51.9
หญิง	88	48.1
รวม	183	100
2 แขนงวิชาการศึกษา		
การบริหารรัฐกิจ	72	39.3
การปกครองท้องถิ่น	67	36.6
การบริหารงานยุติธรรม	44	24.0
รวม	183	100
3 รายได้ต่อเดือน		
ไม่เกิน 3,000 บาท	64	35.0
3,001 - 5,000 บาท	95	51.9
5,001 - 7,000 บาท	24	13.1
รวม	183	100

จากตาราง 1 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาเพศชาย (51.9%) และเพศหญิง (48.1%) กำลังศึกษาอยู่ในแขนงวิชาการบริหารรัฐกิจมากที่สุด (39.3%) รองลงมาได้แก่แขนงวิชาการปกครองท้องถิ่น (36.6%) และแขนงวิชาการบริหารงานยุติธรรม (24.0%) ส่วนมากมีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 3,001 - 5,000 บาท (51.9%) รองลงมามีรายได้ไม่เกิน 3,000 บาท (35.0%) และมีรายได้ 5,001 - 7,000 บาท (13.1%) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกลจำแนกตามรายข้อ รายด้าน และโดยรวม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 2 – 6

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านวัสดุ รายข้อและโดยรวม

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1 ความเพียงพอในการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และสื่อโทรทัศน์ประกอบการสอน	3 30	711	ปานกลาง
2 การจัดเตรียมคู่มือ เอกสารประกอบการเรียนการสอน	3 27	697	ปานกลาง
3 การใช้อินเตอร์เน็ตประกอบการเรียนการสอน	3 01	858	ปานกลาง
4 การใช้โปรแกรม Presentation และสร้างสื่อเพื่อนำเสนอในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3 18	836	ปานกลาง
5 การใช้ CD – ROM ช่วยในการเรียนการสอน	2 84	891	ปานกลาง
6 การใช้สื่อวีดีทัศน์ในการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ	3 03	867	ปานกลาง
7 การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ ที่ทันสมัย มีคุณภาพและสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน	3 15	774	ปานกลาง
รวม	3 11	820	ปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านวัสดุ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3 11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความเพียงพอในการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และสื่อโทรทัศน์ประกอบการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3 30$) รองลงมาได้แก่ การจัดเตรียมคู่มือ เอกสารประกอบการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3 27$) และการใช้โปรแกรม Presentation และสร้างสื่อเพื่อนำเสนอในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3 18$) ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านเครื่องมือ รายข้อและโดยรวม

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1 การใช้ Remote Control ในการควบคุมการทำงานของเครื่อง	3.13	794	ปานกลาง
2 ระบบสัญญาณการถ่ายทอดทั้งภาพและเสียงทำงานได้ปกติ	3.25	748	ปานกลาง
3 การเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์ และความพร้อมของนักศึกษา ก่อนการเรียนการสอน	3.16	753	ปานกลาง
4 การใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนที่อยู่ในห้องเรียน	3.26	837	ปานกลาง
5 การใช้คอมพิวเตอร์ ประกอบการจัดการเรียนการสอน	3.10	795	ปานกลาง
รวม	3.18	787	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านเครื่องมือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนที่อยู่ในห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.26$) รองลงมาได้แก่ ระบบสัญญาณการถ่ายทอดทั้งภาพและเสียงทำงานได้ปกติ ($\bar{X} = 3.25$) และการเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์ และความพร้อมของนักศึกษา ก่อนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.16$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านเทคนิค รายข้อและโดยรวม

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1 การออกแบบสื่อการเรียนการสอน ได้อย่างเหมาะสมกับ บทเรียน	3 36	742	ปานกลาง
2 การนำสื่อสำเร็จรูปต่างๆ มาใช้ในการเรียนการสอน	3 12	849	ปานกลาง
3 ความหลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่าน ระบบสื่อการสอนทางไกล	2 91	827	ปานกลาง
4 การจัดกิจกรรมทบทวนบทเรียนผ่านระบบสื่อการสอน ทางไกล	2 78	887	ปานกลาง
5 ความชัดเจนของเสียงอาจารย์ผ่านระบบสื่อการสอน ทางไกล	2 99	880	ปานกลาง
6 การควบคุมมุกกล้องเป็นไปอย่างเหมาะสม	3 01	896	ปานกลาง
7 การควบคุมระบบสัญญาณการรับภาพ และความชัดเจน ของเสียง	3 01	819	ปานกลาง
รวม	3 03	859	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านเทคนิค โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3 03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การออกแบบสื่อการเรียนการสอน ได้อย่างเหมาะสมกับบทเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3 36$) รองลงมาได้แก่ การนำสื่อสำเร็จรูปต่างๆ มาใช้ในการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3 12$) และการควบคุมมุกกล้องเป็นไปอย่างเหมาะสม กับการควบคุมระบบสัญญาณการรับภาพ และความชัดเจนของเสียง ($\bar{X} = 3 01$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านอาคารสถานที่ รายข้อและโดยรวม

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1 อาคารสถานมีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน	3.33	794	ปานกลาง
2 ห้องเรียนมีความสะอาด เรียบร้อย และเพียงพอ	3.31	708	ปานกลาง
3 อากาศภายในห้องเรียนเย็นสบายและมีการจัดระบบการถ่ายเทอากาศที่ดี	3.35	770	ปานกลาง
4 ความเหมาะสมและเพียงพอของแสงสว่างในห้องเรียน	3.33	923	ปานกลาง
5 ความเพียงพอของ โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้ในการเรียน	3.26	937	ปานกลาง
6 ความเพียงพอของห้องปฏิบัติการและเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการ	2.76	914	ปานกลาง
รวม	3.25	966	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อากาศภายในห้องเรียนเย็นสบายและมีการจัดระบบการถ่ายเทอากาศที่ดีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.35$) รองลงมาได้แก่ อาคารสถานมีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนกับความเหมาะสมและเพียงพอของแสงสว่างในห้องเรียน ($\bar{X} = 3.47$) และห้องเรียนมีความสะอาด เรียบร้อย และเพียงพอ ($\bar{X} = 3.31$) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านเนื้อหาวิชา รายชื่อและโดยรวม

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1 การจัดการเรียนการสอนเป็นรูปธรรมที่เหมาะสม	3 19	757	ปานกลาง
2 ความเหมาะสมของการจัดโครงการของหลักสูตรตลอดจนลำดับขั้นตอนของเนื้อหา	3 23	759	ปานกลาง
3 เนื้อหาในชุดวิชาครบถ้วนสมบูรณ์ ตรงตามแผนการเรียนการสอน	3 13	815	ปานกลาง
4 รายวิชามีแผนกำหนดเกณฑ์การผ่าน การประเมินความรู้ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ	3 16	816	ปานกลาง
5 อาจารย์มีการเตรียมการสอนอย่างดี	3 36	826	ปานกลาง
6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตรงตามกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละวิชาอย่างเหมาะสม	3 13	764	ปานกลาง
7 หนังสือ และเอกสารที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน แต่ละรายวิชา มี จำนวนเพียงพอ	3 06	853	ปานกลาง
รวม	3 18	802	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านเนื้อหาวิชา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3 18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์มีการเตรียมการสอนอย่างดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3 36$) รองลงมาได้แก่ ความเหมาะสมของการจัดโครงการของหลักสูตรตลอดจนลำดับขั้นตอนของเนื้อหา ($\bar{X} = 3 23$) และการจัดการเรียนการสอนเป็นรูปธรรมที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3 27$) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านบุคลากร รายข้อและโดยรวม

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1 ความชำนาญของอาจารย์ในการใช้สื่อ และอุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอน	3.26	823	ปานกลาง
2 ความสามารถของอาจารย์ในการถ่ายทอดเนื้อหา ให้เข้าใจ ง่าย และตรงกับความต้องการของผู้เรียน	3.25	663	ปานกลาง
3 ความชำนาญและความสามารถแก้ปัญหาได้ทันทีที่เกิดความ ผิดปกติในระหว่างการเรียนการสอนของนายช่างเทคนิค ประจำห้องควบคุมการสอนทางไกล	3.09	817	ปานกลาง
รวม	3.20	774	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความชำนาญของอาจารย์ในการใช้สื่อ และอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.26$) รองลงมาได้แก่ ความสามารถของอาจารย์ในการถ่ายทอดเนื้อหา ให้เข้าใจง่าย และตรงกับความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.25$) และความชำนาญและความสามารถแก้ปัญหาได้ทันทีที่เกิดความผิดปกติในระหว่างการเรียนการสอนของนายช่างเทคนิคประจำห้องควบคุมการสอนทางไกล ($\bar{X} = 3.09$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล รวมทุกด้าน รายด้านและโดยรวม

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1 วัสดุ	3.11	820	ปานกลาง
2 ด้านเครื่องมือ	3.18	787	ปานกลาง
3 ด้านเทคนิค	3.03	859	ปานกลาง
4 ด้านอาคารสถานที่	3.25	966	ปานกลาง
5 ด้านเนื้อหาวิชา	3.18	802	ปานกลาง
6 ด้านบุคลากร	3.20	774	ปานกลาง
รวม	3.15	846	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล รวมทุกด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.25$) รองลงมาได้แก่ ด้านเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 3.18$) ด้านเครื่องมือ ($\bar{X} = 3.18$) ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.20$) ด้านวัสดุ ($\bar{X} = 3.11$) และด้านเทคนิค ($\bar{X} = 3.03$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกลรายด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ แขนงวิชาการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ดังแสดงในตาราง 9 - 14

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล จำแนกตามเพศ รายด้านและโดยรวม

ความคิดเห็น	เพศ				t	p
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1 วัสดุ	3 13	596	3 09	584	511	610
2 ด้านเครื่องมือ	3 13	578	3 23	533	1 230	220
3 ด้านเทคนิค	2 98	671	3 08	577	-1 088	278
4 ด้านอาคารสถานที่	3 24	613	3 27	876	- 306	760
5 ด้านเนื้อหาวิชา	3 18	601	3 18	549	021	984
6 ด้านบุคลากร	3 12	646	3 29	631	-1 782	076
รวมทุกด้าน	3 13	500	3 17	506	- 613	541

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการเรียนระบบสื่อทางไกล รายด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล จำแนกตามแขนงวิชาการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็น	แขนงวิชาการศึกษา							
	การบริหารรัฐกิจ		การปกครองท้องถิ่น		การบริหารงานยุติธรรม		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1 วัสดุ	3 09	638	3 04	547	3 25	556	3 11	590
2 ด้านเครื่องมือ	3 17	682	3 11	418	3 31	508	3 18	558
3 ด้านเทคนิค	3 00	706	2 98	543	3 15	614	3 03	629
4 ด้านอาคารสถานที่	3 26	652	3 18	938	3 36	551	3 25	749
5 ด้านเนื้อหาวิชา	3 18	652	3 10	500	3 29	544	3 18	576
6 ด้านบุคลากร	3 13	664	3 23	657	3 27	591	3 20	643
รวมทุกด้าน	3 14	568	3 09	446	3 27	459	3 15	502

จากตาราง 10 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล รวมทุกด้าน จำแนกตามแขนงวิชาการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3 15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3 25$) รองลงมาได้แก่ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3 20$) ด้านเครื่องมือและด้านเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 3 18$) ด้านวัสดุ ($\bar{X} = 3 11$) และด้านเทคนิค ($\bar{X} = 3 03$) ตามลำดับ

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล จำแนกตามแขนงวิชาการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็น	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1 วัสดุ	ระหว่างกลุ่ม	2	1 287	644	1 870	157
	ภายในกลุ่ม	180	61 974	344		
	รวม	182	63 262			
2 ด้านเครื่องมือ	ระหว่างกลุ่ม	2	1 090	545	1 764	174
	ภายในกลุ่ม	180	55 607	309		
	รวม	182	56 697			
3 ด้านเทคนิค	ระหว่างกลุ่ม	2	812	406	1 028	360
	ภายในกลุ่ม	180	71 090	395		
	รวม	182	71 902			
4 ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	836	418	742	478
	ภายในกลุ่ม	180	101 377	563		
	รวม	182	102 213			
5 ด้านเนื้อหาวิชา	ระหว่างกลุ่ม	2	937	469	1 422	244
	ภายในกลุ่ม	180	59 346	330		
	รวม	182	60 283			
6 ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	554	277	667	515
	ภายในกลุ่ม	180	74 766	415		
	รวม	182	75 320			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	848	424	1 693	187
	ภายในกลุ่ม	180	45 070	250		
	รวม	182	45 918			

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่มีแขนงวิชาการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการเรียนระบบสื่อทางไกล รายด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็น	รายได้ต่อเดือน							
	ไม่เกิน 3 000 บาท		3 001 – 5 000 บาท		5,001 – 7 000 บาท		รวม	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1 วัสดุ	3 08	679	3 07	531	3 34	522	3 11	590
2 ด้านเครื่องมือ	3 15	629	3 14	520	3 43	444	3 18	558
3 ด้านเทคนิค	2 98	719	3 01	575	3 23	556	3 03	629
4 ด้านอาคารสถานที่	3 31	647	3 14	578	3 53	339	3 25	749
5 ด้านเนื้อหาวิชา	3 18	701	3 13	503	3 39	430	3 18	576
6 ด้านบุคลากร	3 20	702	3 13	596	3 49	606	3 20	643
รวมทุกด้าน	3 14	591	3 10	431	3 39	460	3 15	502

จากตาราง 12 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล รวมทุกด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3 15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3 25$) รองลงมาได้แก่ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3 20$) ด้านเครื่องมือและด้านเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 3 18$) ด้านวัสดุ ($\bar{X} = 3 11$) และด้านเทคนิค ($\bar{X} = 3 03$) ตามลำดับ

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็น	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1 วัสดุ	ระหว่างกลุ่ม	2	1 443	722	2 101	125
	ภายในกลุ่ม	180	61 818	343		
	รวม	182	63 262			
2 ด้านเครื่องมือ	ระหว่างกลุ่ม	2	1 763	882	2 889	058
	ภายในกลุ่ม	180	54 934	305		
	รวม	182	56 697			
3 ด้านเทคนิค	ระหว่างกลุ่ม	2	1 138	569	1 448	238
	ภายในกลุ่ม	180	70 764	393		
	รวม	182	71 902			
4 ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	3 170	1 585	2 881	059
	ภายในกลุ่ม	180	99 043	550		
	รวม	182	102 213			
5 ด้านเนื้อหาวิชา	ระหว่างกลุ่ม	2	1 318	659	2 011	137
	ภายในกลุ่ม	180	58 966	328		
	รวม	182	60 283			
6 ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	2 433	1 216	3 004	052
	ภายในกลุ่ม	180	72 887	405		
	รวม	182	75 320			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1 594	797	3 237*	042
	ภายในกลุ่ม	180	44 324	246		
	รวม	182	45 918			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นในการเรียนระบบสื่อทางไกล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการเปรียบเทียบพหุคูณโดยใช้วิธี Least Significant Difference (LSD) เพื่อค้นหาว่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นคู่ใดแตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีต่อการเรียนระบบสื่อทางไกลโดยรวม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน		ไม่เกิน 3,000 บาท	3,001 – 5,000 บาท	5,001 – 7,000 บาท
	$\bar{X}$	(3 14)	(3 10)	(3 39)
ไม่เกิน 3,000 บาท	(3 14)		0 04	-0 25*
3,001 – 5,000 บาท	(3 10)			-0 29*
5,001 – 7,000 บาท	(3 39)			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

จากตาราง 14 แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีรายได้ต่อเดือน 5,001 – 7,000 บาท มีความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนระบบสื่อทางไกลโดยรวม แตกต่างกับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีรายได้ต่อเดือน ไม่เกิน 3,000 บาท และ 3,001 – 5,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล สรุปผลได้ตามลำดับดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล
- 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล โดยจำแนกตาม เพศ แขนงวิชาการศึกษา และรายได้ต่อเดือน

ความสำคัญของการวิจัย

- 1 ทำให้ทราบความคิดเห็นของนักศึกษาโปรแกรมศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาในการใช้บริการการเรียนระบบสื่อทางไกล
- 2 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้คณะกรรมการวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาใช้เป็นแนวทางในการจัดระบบการเรียนการสอนสื่อทางไกล ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ประชากรหรือหน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาโปรแกรมศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวนทั้งหมด 337 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ตารางสำเร็จรูปของ Yamane ที่ 95% ของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ซึ่งคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จำนวนทั้งสิ้น 183 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถาม ความคิดเห็นของนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษา โปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในการเรียนระบบสื่อทางไกล จำนวน 35 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

- 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage)
- 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
- 3 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม โดยใช้วิธีการทดสอบค่าที (t - test) และระหว่างตัวแปรอิสระ 3 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way Analysis of Variance) ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธี LSD Least - Significant Difference (LSD)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล สรุปผลได้ตามลำดับดังนี้

- 1 ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล รวมทุกด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านเครื่องมือ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุ และด้านเทคนิค ตามลำดับ
- 2 นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการเรียนระบบสื่อทางไกล รายด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3 นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่มีแขนงวิชาการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการเรียนระบบสื่อทางไกล รายด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4 นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นในการเรียนระบบสื่อทางไกล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่มีรายได้ต่อเดือน 5,001 – 7,000 บาท มีความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนระบบสื่อทางไกลโดยรวมแตกต่างกับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีรายได้ต่อเดือน ไม่เกิน 3,000 บาท และ 3,001 – 5,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

อภิปรายผล

การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1 ผลจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล รวมทุกด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยในด้านอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านเครื่องมือ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุ และด้านเทคนิค ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิเชษฐ เสือเดมา (2543) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนทางไกลผ่านดาวเทียมของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี ที่พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนทางไกลผ่านดาวเทียมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล โดยจำแนกตาม เพศ แขนงวิชาการศึกษา และรายได้ต่อเดือน พบว่า

2.1 นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล รายด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ได้มีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบสื่อทางไกลซึ่งนักศึกษาในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ทุกคนจึงได้รับการเรียนรู้ผ่านระบบสื่อทางไกลเหมือนกันทั้งนักศึกษาชายและหญิง ดังนั้นจึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อระบบสื่อทางไกลไม่แตกต่างกัน

2.2 นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่มีแขนงวิชาการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการเรียนระบบสื่อทางไกล รายด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่านักศึกษา แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ การบริหาร ยุติธรรม และการปกครองท้องถิ่น มีลักษณะการเรียนการเรียนที่มีความใกล้เคียงกันทั้งในเนื้อหา หลักสูตรการเรียนการสอน รวมถึงนักศึกษาทุกคนที่เรียนอยู่ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ไม่ว่าจะ เป็นแขนงวิชาใด จะได้รับการเรียนผ่านระบบสื่อทางไกล ดังนั้นแขนงวิชาอาจไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้ นักศึกษาที่เรียนต่างแขนงวิชากันมีความคิดเห็นต่อระบบสื่อทางไกลไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ลักษณะงานวิจัยของ ชูติมา ผิวเรือนนท์ (2545) ที่ได้ศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการ ใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกลระบบสื่อสารสองทางของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติสวนภูมิภาค ซึ่งพบว่า นักศึกษาในสาขา วิทยบริการแตกต่างกันมีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกล ระบบสื่อสารสองทางไม่แตกต่างกัน

2.3 นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็น ในการเรียนระบบสื่อทางไกล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไป ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีรายได้ต่อเดือน 5,001 – 7,000 บาท มีความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนระบบสื่อทางไกลโดยรวม สูงกว่านักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีรายได้ต่อเดือน ไม่เกิน 3,000 บาท และ 3,001 – 5,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องและใกล้เคียงกับลักษณะงานวิจัยของประภา ตูลานนท์ (2540) ที่ ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ของนักศึกษาทางไกลสายสามัญระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ในอำเภอชายแดน ของจังหวัดสระแก้ว ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทางไกลที่มีรายได้สูง (มากกว่า 5,000 บาทต่อเดือน) กว่านักศึกษาทางไกลที่มีรายได้ต่ำ (ต่ำกว่า 3,000 บาท) และรายได้ ปานกลาง (3,000 – 5,000 บาท)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาใน การเรียนระบบสื่อทางไกล ในครั้งนี้ พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนระบบสื่อทางไกล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเป็นรายด้านพบว่า ในด้านอาคารสถานที่ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านเครื่องมือ และด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าในด้านวัสดุ และด้านเทคนิค โดยเฉพาะด้านเทคนิคนั้นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรได้รับการปรับปรุงและแก้ไข ทั้งนี้ในด้าน เทคนิค ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเรียนระบบสื่อทางไกล

1 ควรมีการปรับเนื้อหารายวิชาต่างๆ ให้เหมาะสมกับระยะเวลาในการเรียนระบบทางไกล เพื่อให้ผู้สอนจะสามารถสอดแทรกเทคนิคใหม่ๆ ของการเรียนผ่านระบบนี้ได้ และมีเวลาให้ผู้เรียนทำกิจกรรมในขณะที่มีการเรียนระบบทางไกลได้ด้วย ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการศึกษาผ่านระบบทางไกลมากขึ้นด้วย

2 จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการสื่อสารเพื่อการศึกษาทางไกล ความไม่คุ้นเคยกับการเรียนในระบบทางไกลของนักศึกษา การพูดคุยซักถามมีน้อย ดังนั้นควรให้ผู้สอนเป็นผู้กระตุ้น ชี้แนะ แนะนำ ส่งเสริมให้นักศึกษาพูดคุยซักถามมากขึ้น โดยวิธีสอนของอาจารย์ในการเตรียมการเรียนการสอนเพื่อจูงใจผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนผ่านระบบวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาระบบนี้ และการติดต่อสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา เนื่องจากอาจารย์อยู่คนละที่กับผู้เรียน เวลาส่งงานให้อาจารย์อาจส่งไปไม่ถึง ดังนั้นอาจารย์กับนักศึกษา เนื่องจากอาจารย์อยู่คนละที่กับผู้เรียน เวลาส่งงานให้อาจารย์อาจส่งไปไม่ถึง ดังนั้นอาจารย์ควรให้เบอร์โทรศัพท์ ที่สามารถติดต่อได้สะดวก และที่อยู่จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail address) ของอาจารย์ เพื่อให้นักศึกษาส่งงานได้ ผู้วิจัยมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรมีการแนะนำวิธีการใช้อินเทอร์เน็ตให้กับนักศึกษาด้วย

3 ความคล่องตัวในการใช้ระบบการประชุมทางไกล ขณะที่อาจารย์บรรยายต้องนั่งคอมพิวเตอร์ หน้าจอเครื่องคอมพิวเตอร์ ทำให้ไม่สามารถเดินหรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างการนำเสนอเนื้อหาผ่านจอคอมพิวเตอร์ได้ และด้วยผลรวมจำนวนเวลาเรียนระบบทางไกลมีจำกัด ทำให้อาจารย์ต้องบรรยายเนื้อหารายวิชา ส่งผลให้ภาพที่นำเสนอส่วนใหญ่จึงเป็นเนื้อหาบนจอคอมพิวเตอร์มากกว่าที่จะเป็นภาพการปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และผู้เรียนเครือข่ายศูนย์การศึกษา ดังนั้นการสอนระบบทางไกลควรมีคณะอาจารย์ผู้สอน (team teaching)

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1 ควรมีการศึกษาความคิดเห็น ของนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในคณะและสาขาอื่นๆ รวมถึงความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการเรียนระบบสื่อทางไกล

2 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนระบบสื่อทางไกล โดยศึกษาที่เน้นเฉพาะเกี่ยวกับด้านวัสดุ และด้านเทคนิค

3 ควรมีการศึกษาถึงการใช้สื่อการเรียนระบบทางไกล โดยศึกษาให้ละเอียดลึกซึ้งเชิงการศึกษาระบบทางไกลของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

4 ควรศึกษาแนวโน้มของเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนของประเทศไทยในอีก 10 ปีข้างหน้า

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2537) นโยบายการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ (ปวช.) โดยการศึกษาทางไกล กรุงเทพฯ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
- _____ (2542) การประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม กรุงเทพฯ กรมการ
ศึกษานอกโรงเรียน
- กร สกาว (2527, พฤษภาคม) "การศึกษาระบบเปิดกับการศึกษาทางไกล," วารสารการศึกษานอก
โรงเรียน 6 (3) 51-55
- กาญจนา บุญญอารักษ์ (2528) การวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการใช้ระบบการสอน
ทางไกล ของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยานิพนธ์ ค ม (เทคโนโลยีการศึกษา)
กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อุดลำนานา
- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (2548) ประชาสัมพันธ์
(จดหมายข่าวเพื่อการศึกษา) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน
สุนันทา อุดลำนานา
- ชุติมา ผิวเรือนนท์ (2545) การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการใช้สื่อการเรียนการสอน
ทางไกลระบบสื่อสารสองทางของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติส่วนภูมิภาค วิทยานิพนธ์ ศศ ม (วารสารศาสตร์และ
สื่อสารมวลชน) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อุดลำนานา
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2534) การศึกษาทางไกล กรุงเทพฯ โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ทบวงมหาวิทยาลัย (2543) เทคโนโลยีการศึกษาระดับอุดมศึกษา กรุงเทพฯ ทบวงมหาวิทยาลัย
- ทวีป อภิสสิทธิ์ (2529) การศึกษาทางไกล กรุงเทพฯ โรงพิมพ์การศาสนา
- นงคราญ วงศ์ศรี (2535) การศึกษาการใช้สื่อการเรียนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาใน
เขตกรุงเทพมหานคร ปริญญาโท คศ ม (การศึกษาผู้ใหญ่) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อุดลำนานา
- ประกอบ คุณารักษ์ (2543, มิถุนายน-ตุลาคม) "เทคโนโลยีการศึกษากับการปฏิรูปการเรียนรู้ในต้น
สหัสวรรษใหม่," เอกสารทางวิชาการเทคโนโลยี - ทับแก้ว 2 5-7

- ประภา ตูลานนท์ (2540) ความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกลสาย
สามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชายแดนของจังหวัดสระแก้ว ปริญญาโท
กศ ม (การศึกษาผู้ใหญ่) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อัสสัมชัญ
- ปิยาณี เพชรศรีช่วง (2541) มิติใหม่ของการศึกษาทางไกลระบบ VDO Conference ของสถาบัน
ราชภัฏสวนดุสิต ภาคนิพนธ์ ศศ ม (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต อัสสัมชัญ
- พิเชษฐ เสือเฒ่า (2543) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนทางไกลผ่านดาวเทียมของนักศึกษาทางไกล
สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี ปริญญาโท กศ ม (การศึกษา
ผู้ใหญ่) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อัสสัมชัญ
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2543) สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการจัดการเรียนการสอน
ผ่านสื่อทางไกล ขอนแก่น ม ป พ
- รัศมี พรตเจริญ (2544) การศึกษาปัญหาในการใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลของอาจารย์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ วิทยานิพนธ์ ศษ ม (การศึกษา
เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
อัสสัมชัญ
- วิจิตร ศรีธำรง (2534) การศึกษาทางไกล ในเอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาทางไกล หน้า 6-9
นนทบุรี โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- _____ (2529) การศึกษาทางไกล กรุงเทพฯ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- _____ (2523, กรกฎาคม) "ระบบการศึกษาทางไกล," ในเอกสารในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ณ
สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย 2 21-24
- วิชัย วงศ์ใหญ่ (2531) ชุดฝึกอบรม การสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง กรุงเทพฯ สำนักงาน
ข้าราชการพลเรือน
- _____ (2528) ครอบรอบ 5 ปี สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน กรุงเทพฯ เรื่องแสงการพิมพ์
ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม (มปป) โครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม กรุงเทพฯ
โรงพิมพ์เลี้ยงช้าง
- ศูนย์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา, กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2545) แนวทางการปฏิรูปเทคโนโลยีเพื่อ
การศึกษา กรุงเทพฯ กราฟฟิคเกอร์
- สถาบันราชภัฏสวนดุสิต (2541) คู่มือการจัดการศึกษาระบบการศึกษาทางไกล กรุงเทพฯ ม ป พ

- สุดารัตน์ จิตสมบุญมิตร (2546) *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง* วิทยานิพนธ์ ศ ม (เศรษฐศาสตร์ การศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อัดสำเนา
- สุมาลี สังข์ศรี (2539) *การจัดการศึกษาทางไกล* กรุงเทพฯ ม ป พ
- สุภาณี เล็งศรี (2543) *การพัฒนาระบบการเรียนการสอนทางไกลในสถาบันอุดมศึกษา* วิทยานิพนธ์ ค ด (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อัดสำเนา
- สุเชษฐ บัวชาติ (2521) *โลกใหม่ไร้พรมแดน* กรุงเทพฯ ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์
- อัจฉรา พิลาทอง (2541) *สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีการสอนทางไกลแบบสื่อสารสองทางมา* ใช้กับการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยานิพนธ์ กศ ม (เทคโนโลยี การศึกษา) มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อัดสำเนา
- เจียม ฉายางาม (2534,มกราคม-มีนาคม) "การพัฒนาประเทศในภูมิภาคเอเชียด้วยระบบ การศึกษาทางไกล," *วารสารราชบัณฑิตยสถาน* 16 (2) 13-23
- Boden, I (1984) *The Farmer Session Rural Radio* Sanfrancisco United Nations of Education Scientific and Culture Organization
- Cronbach, Lee J (1970) *Essential of Psychologocal Testing* 3nd ed New York Harper row
- Deeson, E (1991) *Collins Dictionary of Information Technology* London Harpers Collins
- Heslop, Y (1984) "Distance Education" *Courier* (March) 70-76
- Lowe, J (1982) *The Education of Adults A world perspective* กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพฯ สำนักนายกรัฐมนตรี
- Mc Caig, R (1980) *Distance Learning* ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ เอกสารในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ณ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย กรุงเทพฯ ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในการเรียน
ระบบสื่อทางไกล

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา โปรแกรม
วิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล โดยเป็นการศึกษาทางวิชาการเท่านั้น

ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาครั้งนี้ประสบผลสำเร็จและมีความสมบูรณ์ จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน
ในการตอบแบบสอบถามด้านความคิดเห็นตามความเป็นจริงที่ท่านได้พบจากการเข้ารับบริการในการเรียน
ระบบสื่อทางไกล โดยผู้ทำการศึกษาขอรับรองว่าคำตอบของท่านในแบบสอบถามนี้จะถือเป็นความลับ
และจะไม่มีมีการนำไปอ้างอิงถึงตัวบุคคลไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการบริการ
ให้มีความเหมาะสมดียิ่งขึ้น โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ การเสนอผลการศึกษานำเสนอใน
ภาพรวม ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ในการเรียนระบบสื่อทางไกล โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

- 5 มากที่สุด
- 4 มาก
- 3 ปานกลาง
- 2 น้อย
- 1 น้อยที่สุด

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบคำถามนี้เป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

นายวรวัฒน์ จันทรมณี

นิสิตปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตร์ สาขานโยบายสาธารณะ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในการเรียน
ระบบสื่อทางไกล

*****
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่าน

1 เพศ

ชาย หญิง

2 แขนงวิชาการศึกษา

การบริหารรัฐกิจ การบริหารงานยุติธรรม
 การปกครองท้องถิ่น

3 รายได้ต่อเดือน

3,000 บาทหรือน้อยกว่า 3,000 บาท ตั้งแต่ 5,001 ถึง 7,000 บาท
 ตั้งแต่ 3,001 ถึง 5,000 บาท ตั้งแต่ 7,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในการเรียนระบบสื่อทางไกล

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านวัสดุ						
1	มีการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และสื่อโสตทัศนประกอบการสอน ได้อย่างเพียงพอ					
2	มีการจัดเตรียมคู่มือ เอกสารประกอบการเรียนการสอน					
3	มีการใช้อินเตอร์เน็ตประกอบการเรียนการสอน					
4	มีการใช้โปรแกรม Presentation และสร้างสื่อ เพื่อนำเสนอในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
5	มีการใช้ CD - ROM ช่วยในการเรียนการสอน					
6	มีการใช้สื่อวีดีทัศน์ในการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ					
7	มีการใช้สื่อโสตทัศนอุปกรณ์ ที่ทันสมัย มีคุณภาพ และสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน					

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านเครื่องมือ						
8	มีการใช้ Remote Control ควบคุมการทำงานของเครื่อง					
9	ระบบสัญญาณการถ่ายทอดทั้งภาพและเสียงทำงานได้ปกติ					
10	มีการเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์ และความพร้อมของนักศึกษา ก่อนการเรียนการสอน					
11	มีการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนที่อยู่ในห้องเรียน					
12	มีการใช้คอมพิวเตอร์ ประกอบการจัดการเรียนการสอน					
ด้านเทคนิค						
13	มีการออกแบบสื่อการเรียนการสอน ได้อย่างเหมาะสมกับบทเรียน					
14	มีการนำสื่อสำเร็จรูปต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน เช่น VDO,CAI,CD-ROM โปรแกรม Presentation					
15	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านระบบสื่อการสอนทางไกลอย่างหลากหลาย					
16	มีการจัดกิจกรรมทบทวนบทเรียนผ่านระบบสื่อการสอนทางไกล					
17	นักศึกษาสามารถได้ยินเสียงของอาจารย์ผ่านระบบสื่อการสอนทางไกลได้อย่างชัดเจน					
18	มีการควบคุมมุมมองกล้องเป็นไปอย่างเหมาะสม					
19	มีการควบคุมระบบสัญญาณในการรับภาพและเสียงที่ชัดเจน					
ด้านอาคารสถานที่						
20	อาคารสถานที่มีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน					
21	ห้องเรียนมีความสะอาด เรียบร้อย และเพียงพอ					
22	อากาศภายในห้องเรียนเย็นสบายและมีการจัดระบบการถ่ายเทอากาศที่ดี					
23	แสงสว่างในห้องเรียนมีความเหมาะสมเพียงพอ					
24	โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้ในการเรียนการสอน มีเพียงพอ					
25	มีห้องปฏิบัติการและเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้บริการอย่างเพียงพอ					

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านเนื้อหาวิชา						
26	การจัดตารางการเรียนการสอนเป็นรูปธรรมที่เหมาะสม					
27	การจัดโครงการของหลักสูตรตลอดจน ลำดับขั้นตอนของเนื้อหาที่มีความเหมาะสม					
28	เนื้อหาในชุดวิชาครบถ้วนสมบูรณ์ ตรงตามแผนการเรียนการสอน					
29	รายวิชามีแผนกำหนดเกณฑ์การผ่าน การประเมินความรู้ของผู้เรียน อย่างมีคุณภาพ					
30	อาจารย์มีการเตรียมการสอนอย่างดี					
31	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตรงตามกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาอย่างเหมาะสม					
32	หนังสือ และเอกสารที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน แต่ละรายวิชา มีจำนวนเพียงพอ					
ด้านบุคลากร						
33	อาจารย์มีความชำนาญในการใช้สื่อ และอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน					
34	อาจารย์สามารถถ่ายทอดเนื้อหา ให้เข้าใจง่าย และตรงกับความต้องการของผู้เรียน					
35	นายช่างเทคนิคประจำห้องควบคุมการสอนทางไกลมีความชำนาญ และสามารถแก้ปัญหาได้ทันทีที่เกิดความผิดปกติในระหว่างการเรียนการสอน					

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

๑๑๑๑๑๑๑

นายวรวิวัฒน์ จันทร์มณี

ภาคผนวก ข
ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519 12/ 5770

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

10 สิงหาคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน คณะศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายวรวัฒน์ จันทรมณี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (นโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล” โดยมี อาจารย์จักราทิตย์ ธนาคม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 คณะศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการวิจัยสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในการเรียนระบบสื่อทางไกล ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายวรวัฒน์ จันทรมณี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ - ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 09-8113644

ที่ ศธ 0519 12/๕ ๕๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๐ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณะศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายวรวุฒิ จันทร์มณี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การวิจัยสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในการเรียนระบบสื่อทางไกล” โดยมี อาจารย์จักราทิตย์ รัตนาคม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 โปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน ๕๕ คน - ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา โปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 คณะศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในการเรียนระบบสื่อทางไกล ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายวรวุฒิ จันทร์มณี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณะศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

หมายเหตุ ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 09-8113644

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ - สกุล	นายวรวัฒน์ จันทร์มณี
วันเดือนปีเกิด	7 กันยายน 2520
สถานที่เกิด	อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	102/76 หมู่ 1 ซอยเพชรเกษม63 ถนนเพชรเกษม แขวงหลักสอง เขตบางแค กรุงเทพฯ 10160
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท โตโยต้า เฟรนส์ชิป จำกัด 1/10 หมู่ 7 ถ ลำลูกกา ต ลาดสวาย จ ปทุมธานี 12150
ประวัติการศึกษา	
พ ศ 2532	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามัญราชวินิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
พ ศ 2538	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ ศ 2542	ค บ (ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา) สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร
พ ศ 2548	รปม (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร